

CELJE, 25. 10. 1976
LETNIK XIV. ŠT. 3

a

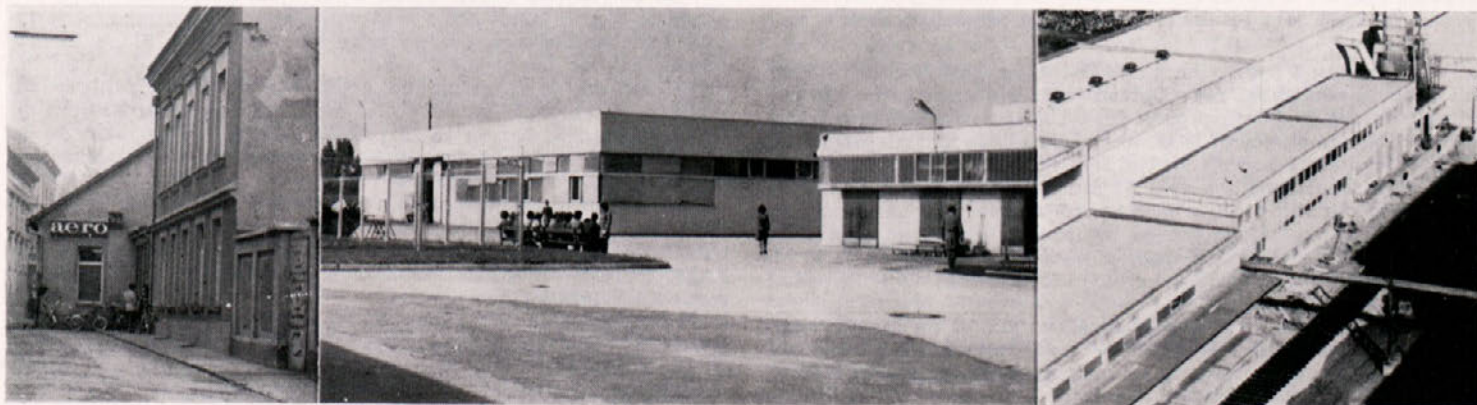
naš aero

Ta mesec, točneje 29. oktobra 1976 poteka 30 let, odkar je vlada LRS s svojim odlokom ustanovila socialistično podjetje AERO.

To pomeni, da te dni slavimo nadvse pomemben jubilej, ob katerem bomo pregledali, kakšno pot smo prehodili od takrat, kakšne delovne uspehe smo dosegli, na kakšne težave smo naleteli. Istočasno pa je seveda prav, da ugotovimo, kaj smo si zastavili za nadaljnje uresničevanje naših načrtov.

Ob tej praznični številki Našega Aera iskreno čestitamo vsem sedanjim in nekdanjim delavcem naše delovne organizacije ter želimo, da bi tudi v prihodnje dosegali uspehe tako pri delu, kot v osebni življenju.

Pisati zgodovino ali kratek pregled razvoja neke delovne organizacije je izredno težavno delo, zlasti še, če si prišel v podjetje pred tremi meseci in o podjetju ne veš praktično ničesar. Ker pa praznujemo letos 30-letnico podjetja in je to pravzaprav naša jubilejna številka menim, da je umestno, če se ozremo nazaj in si ogledamo »kakšno pot« je prebrodila naša tovarna, preden je postala takšna, kakršna je danes. Prosim pa vas že vnaprej, da jemljite to pisanje kot pisanje laika, kajti vse podatke, ki jih imam, sem dobila v poslovnih poročilih in zaključnih računih, ker pred tem nisem poznala zgodovine podjetja in njegovega razvoja. Skušala pa bom po svojih močeh razgrniti pred vami podobo, kakršna se je prikazala meni ob prebiranju gradiva.

Pa se povrnimo nazaj, v leto 1923, kamor segajo začetki poslovanja podjetja, ko je začela v Celju obratovati podružnica tvrdke V. Brauns iz Libereca na Češkoslovaškem. Takrat so delili prostore še z obratom Persil-Henkel, majhno tovarno pralnih sredstev. Tedaj je podružnica V. Brauns v glavnem uvažala polizdelke, nato so jih v Kocenovi ulici preparirali in prodajali naprej. Leta 1937 pa je pričel Persil-Henkel graditi nove prostore in se tja tudi preselil. Tako se je lahko pričela širiti tudi Braunsova tovarna barv. Za ta leta je značilen prehod od popolnega konfekcioniranja proizvodov na delno že samostojno proizvajanje karbon in indigo papirja ter pisalnih trakov, vendar še vedno z uporabo polizdelkov nabavljenih od centralnega podjetja. Tako je npr. leta 1939 znašala vrednost celotne proizvodnje po takratnih cenah 6,247.000 din. Med vojno je pričel obrat pešati, ker njegovi izdelki niso služili vojnim interesom, število zaposlenih se je zmanjšalo, proizvodnja pa je bila neznatna.

Po končani vojni se je pričela obnova. Z odlokom vlade SRS je bilo 29. oktobra 1946. leta ustanovljeno podjetje AERO. Z dvainvajsetimi zaposlenimi, kolikor jih je še ostalo, se je pričela proizvodnja že vpeljanih izdelkov: barve za obleko, Guminol, Blank paste za peči, buhača, boraksa v prahu, kasneje pa še Moltina,

Že 1946. leta je stekla proizvodnja pisalnih trakov

karbona in Indigo papirja ter pisalnih trakov. Leti 1945 in 1946 sta bili posebej pomembni zato, ker se je začelo samostojno programiranje in organiziranje proizvodnje. Uvajati so začeli nove proizvode. Tako je stekla že 1945. leta nova proizvodnja lepikola, leta 1946 akvarelnih šolskih barvic, 1948 — proizvodnja matric, leta 1949 tempera plakatnih barvic in črnila, leta 1950 proizvodnja umetniških oljnatih barv in jasnih papirja, leta 1952 barva za razmnoževanje, leta 1953 pa še nov proizvod Mice. Dolgo časa je še Aero delal le v prostorih Kocenove ulice. Vse do 1952. leta je bil pod skupno streho z Etolom, ko se je le-ta osamosvojil in postal samostojna tovarna Etol.

1950. leta je podjetje kupilo opuščeno stavbo na Ipavčevi ulici. To stavbo so nato v letih 1956-57 nadzidali za eno nadstropje. 1962. leta so dozidali poslopju še en trakt in ga tako podaljšali za dve tretjini prvotne stavbe. Istočasno s prostorsko razširitvijo

podjetja se je širila in večala tudi proizvodnja. Že prej omenjenim proizvodom so se v letih 1953—1963 pridružili še naslednji proizvodi: leta 1956 steče proizvodnja lepilnih trakov, 1963. leta pale-niziranega papirja — AS rol, 1965. leta nova kompletna proizvodnja lepilnih trakov, samolepilnih etiket, IKS lepila in termolepil-

Eden izmed prvih proizvodov je bil belilo Mica

nih trakov, leta 1969 pa še osvežilnih robčkov, print in kontakt papirja. Asortiment proizvodov se je zelo spreminjal, kvaliteta izdelkov pa izboljšala. Obseg poslovanja je naraščal iz leta v leto in leta 1965 je proizvodnja večja 47-krat, 1966 65-krat, 1969 pa že kar 105-krat večja kakor v letu 1939. Istočasno se je tudi večala potreba po delavcih in vsako leto lahko beležimo večje število zaposlenih. Zaposlenost v Aero je naraščala takole (podatki so za vsakih deset let):

1939 — 72 zaposlenih	1960 — 223 zaposlenih
1946 — 22 zaposlenih	1970 — 607 zaposlenih
1950 — 84 zaposlenih	

V dobrih tridesetih letih se je torej število zaposlenih povečalo kar za osemkrat.

Leta 1961 je podjetje prevzelo opuščene objekte bivše Tekstilne tovarne v Šempetru, ki je prenehala obratovati.

Vsi proizvodni prostori so bili v zelo slabem stanju in je bilo potrebno vložiti precej truda ter sredstev, preden so bili usposobljeni za novo proizvodnjo. V Šempetru se je preselila proizvodnja matric, srebrne bronze, lepila za gumo in lepilnih trakov, za katera uporabljajo lahko vnetljive snovi. Zato je bila preselitev proizvodnje potrebna že iz varnostnih razlogov. Leta 1965 pa je bilo zgrajeno tudi posebno ločeno skladišče za lahko vnetljive surovine. Tega leta je bil v sklopu obrata II na Ipavčevi ulici zgrajen nov objekt — pomožni obrati, kupljeni pa so bili tudi prostori na Mariborski cesti, ki so bili namenjeni za skladišče in postavljeni so bili temelji za zgraditev hale za proizvodnjo tehniških papirjev (hala je bila dograjena jeseni 1966. leta). Poleg tega so v tem letu pričeli v Šempetru tudi s proizvodnjo selotejpa, obrat lepilnih trakov in etiket pa je začel v novi obliki. Podjetje se je začelo povezovati tudi z drugimi delovnimi organizacijami in v letu 1965 se je pričelo poslovno sodelovanje s Cinkarno, leta 1966 pa še z rudnikom Trepča. Leta 1966 je stekla redna proizvodnja selotejpa. V tem letu je že tudi znatno sodelovanje s tujino. Tako smo izvažali naše izdelke že v Češkoslovaško, v Sovjetsko zvezo, Švico in Italijo, v letu 1967 pa še na Kubo, v Anglijo in Bolgarijo.

Da bi podjetje držalo korak z razvojem gospodarstva, je bilo potrebno stalno iskati nove proizvode, ki bi jih potreboval jugoslovanski trg. Tako skoraj ne mine leto, da se ne bi na tržišču pojavil kakšen nov izdelek Aera.

Hkrati pa je že prišlo do opuščanja nekaterih proizvodnih programov, kot npr. belilo Mica, ki so ga vse manj proizvajali (oz. potrebovali), ker se je že pričelo strojno pranje. Zato pa se je v letu 1968 pričela proizvodnja zelene Mice, ki so jo lahko uporabljali tudi za strojno pranje.

Leta 1968 je dobilo podjetje registracijo za uvoz in izvoz ter zastopanje tujih firm. To je Aero odprlo nove možnosti na tujem tržišču. Medtem je bil za potrebe Aera ustanovljen že tudi AVTO-PARK s tremi tovornimi avtomobili, enim kombijem in štirimi osebnimi avtomobili.

Podjetje je ves čas svojega razvoja moralo skrbeti za lastno afirmacijo. Zato je morala dobro delovati tudi reklamna služba. V najrazličnejših časopisih, na radiu in na televiziji smo lahko zasledili oglase, ki so reklamirali naše proizvode.

Stalna skrb za afirmacijo na tujem tržišču je prinesla naše izdelke tudi na Madžarsko, v Zahodno Nemčijo in celo Kolumbijo.

V letu 1970 pa je bil storjen velik korak naprej v sodobno poslovanje. Pričela se je elektronska obdelava podatkov. Priprave na to so se pričele že v juliju 1968. leta. Sama pripravljalna faza

1962. leta so posloplju na Ipavčevi dozidali še en trakt

je obsegala instalacijo sistema 360/20-16K z dvema enotama diskov, printerjem, pripravljalnimi stroji za luknjanje in montažo pomožnih strojev. Opraviti je bilo potrebno tudi šolanje kadrov. Montaža sistema se je pričela 18. novembra 1969. leta, prvo Aero testiranje pa je bilo že 26. novembra istega leta. Instalacijske priprave so bile izvršene po predvidevanjih na osnovi PERT plana, prav tako tudi šolanje kadrov, medtem ko so priprave s področja posameznih obdelav tekle po planu uvajanja elektronske obdelave podatkov. Prva redna obdelava je stekla 1. januarja 1970. leta na prodajnem področju po metodi predfakturiranja. Na drugi elektronski obdelavi podatkov — saldakontov kupcev, pa so stekla organizacijsko programersko pripravljalna dela. Organizacijsko programerska ekipa je štela štiri ljudi, izdelala pa je stodvaintrideset programov, modificirala štirinajst IBM programov za našo uporabo. 1970. leta je bilo opravljenih 1422 čistih strojnih ur dela.

1970. leta smo npr. sodelovali na devetih sejmih, v Zagrebu pa smo imeli stalni razstaveni prostor v paviljonu številka dvajset. Obseg proizvodnje je bil v letu 1970 že 161-krat večji kakor v letu 1939. Tudi investicije v tem letu so bile dokajšnje. Zgrajena je bila nova selotejpa hala v Sempetru, s tlorisno površino 3330 m² ter severni prizidek obrata II. Jeseni 1969. leta se je pričela adaptacija takratnih garaž na Mariborski cesti, ki jih je Aero uporabljal za skladišče embalaže. Postavljen je bil prvi stroj v tem obratu, eden najmodernejših strojev. V decembru 1969 je stekla poskusna proizvodnja, v januarju 1970 pa so začeli v obratu na Mariborski cesti z redno proizvodnjo karbon papirja in obrazcev za ročno obdelavo podatkov. Že v letu 1971 je bila predvidena nova investicija, ki so jo nato uresničili v letu 1972. To je bila montaža dvobarvne rotacije multiforma in tribarvne rotacije s posebnim agregatom za izdelavo vrečk v tekočem traku. Postavljen je bil tudi manjši dotiskovalni stroj. Tako so sedaj v tem obratu pridobili proizvodno površino s tem, da so obrat razširili na prostore skladišča. Potrebno je bilo nadaljevati z investicijo. Pričela se je naslednja faza — gradnja skladišča gotovih izdelkov in surovin, maja 1973. leta. Ves čas obstoja, od ustanovitve do danes, so se kapacitete tiska neprestano širile, istočasno pa so izpopolnjevali kapacitete dodelave. V 1971. letu so razgovori o združitvi Cetisa in Aera dobili konkretno obliko. Imenovana je bila integracijska komisija, sestavljena statutarne pogodbe, 23. decembra 1971. leta je bil v obeh kolektivih referendum, na katerem sta se oba kolektiva odločila za združitev. Grafične storitve v Aeru so bile tako povečane na klasični tisk in tisk neskončnih obrazcev. Aero pa je tako postalo podjetje s skoraj tisoč zaposlenimi in dvajsetimi milijardami dohodka.

Stalna konkurenca tako na domačem in tujem tržišču je na Aero vplivala tako, da je bilo veliko sredstev porabljenih tudi za reklamo. Tako je moral Aero sam skrbeti za to, da je čim več izvažal. V letu 1971 smo izvažali v naslednje države: na Madžarsko, v Bolgarijo, Romunijo, Češkoslovaško, Poljsko, Italijo, Avstrijo, Zahodno Nemčijo, Svico, Francijo.

Leta 1971 je bil drugi kongres samoupravljalcev, ki je bil izredno pomemben za Aero. Ustvarilo se je politično razpoloženje, ki je omogočilo razreševanje mnogih problemov.

Podjetje samo je stopilo na pot samoupravljanja 9. septembra 1950. leta. Po začetnih težavah so organi upravljanja z razvojem delavskega samoupravljanja pridobivali vedno več pravic in dolžnosti ter polagoma pričeli vse bolj samostojno odločati o vseh vprašanih v podjetju. 10. oktobra 1962. leta smo pričeli z 42-urnim tednikom. V letu 1971, času po drugem kongresu samoupravljalcev in času republiških in ustavnih amandmajev, pa si je podjetje zadalo nalogo organizacijskih sprememb v delovni or-

ganizaciji, nalogo, katere cilj je bil, da bi bile končane priprave za ustanovitev TOZD do 1973. leta.

Leto 1972 pomeni za Aero veliko. Prestopili smo prag moderne organiziranih, večjih delovnih organizacij. Svoje mesto je dobila samostojna razvojna služba, v proizvodnji je bila posodobljena priprava dela, uresničeval se je projekt integralnega sistema kakovosti, izoblikujejo pa se še: služba marketinga, izvoza in zastopstva.

1. maja 1973 pa je izvedena še integracija s Tovarno celuloze Medvode. 30. junija 1973. leta so sprejeta določila ustavnih dopolnil, organizirane štiri TOZD (TOZD Kemija Celje, TOZD Kemija Sempeter, TOZD Grafika, TOZD Celuloze Medvode) in DSSS. Ob koncu leta je bil podpisan samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo med TOZD in DSSS.

Kot posebna služba zaživi interna kontrola, v obratu Jasnit so uvedli nov proizvod — lakirani transparenti in proizvodnja AC pairja. V obratu barv so redni proizvodnji patronov za nalivna peresa pridružili še proizvodnjo šolskega asortimana. Z redno proizvodnjo je pričel obratovati obrat strojogradnje.

V letu 1973 je bila v Beogradu ustanovljena poslovalnica Beograd. V Ulici Živka Davidovića je bilo ustanovljeno skladišče, kjer je shranjeno blago za območje Srbije, avtonomnih pokrajin Vojvodine ter Kosova in Metohije, za področje Črne gore in Makedonije.

Poslovanje v letu 1974 je bilo že dosledno organizirano po TOZD in DSSS. Izvedene so bile vse potrebne spremembe v organizacijski shemi podjetja, v načinu evidentiranja poslovnih dogajanj, v obračunu finančnega uspeha in v metodi planiranega poslovanja.

V letu 1974 pričnejo v vseh TOZD delovati samoupravne delavske kontrole. Njihovo delo sega od vprašanja proizvodnih problemov, do pregleda stroškov potovanj, reklamacij, upoštevanja organizacijskih navodil, samoupravnih aktov, družbene prehrane, beneficiranega staža ipd. Delegatski sistem postaja pomembno orodje v rokah delovnega človeka v Aeru, pri uveljavljanju njegovih stališč in interesov.

To leto so bili storjeni nadaljnji koraki glede izvajanja investicijskih vlaganj v proizvodnjo papirja v TOZD Medvode, saj je tako bila le izvedena naloga, pred katero smo stali že ob integraciji z Medvodami. Pomembna pri tem pa je bila vsekakor združitev TOZD Medvode oz. DO Aero v SOZD Gorenjsko lesno predelevalno industrijo.

Zal se TOZD Grafika še danes stiska v tesnih in starih prostorih

In kaj je prineslo leto 1975? Kot prispevek k razvoju nerazvitega Kozjanskega smo v prostorih stare osnovne šole v Dobrini odprli oddelek za adjustiranje akvarelnih gumbov in izdelavo patronov za nalivna peresa. To leto je bilo za vse TOZD in DSSS precej težavno. Nižji je bil obseg prodaje in proizvodnje kakor je bilo predvideno. Skozi vse leto je bilo potrebno vložiti precej truda za večji obseg poslovanja. Tudi naše potrošnike in dobavitelje so težile podobne gospodarske težave kakor nas. Rezultat povečanega vlaganja v stabilizacijska prizadevanja vseh zaposlenih je bil, da se je akumulacija podjetja znižala v primerjavi z letom 1974 le na polovico.

V letošnjem letu nam je uspelo dokončati investicijo v papirni stroj. To je vsekakor velika pridobitev, kajti papir je ena izmed osnovnih surovin proizvodnje v Aeru. Sedaj pa so naše oči uprte že v nove naloge, v nove cilje. Ena izmed prvih je vsekakor investicija v obrat za proizvodnjo AC papirja, sledi postavitve nove tiskarne in še ...

Janja ZAVRŠNIK

NAŠE MANJŠINE V AVSTRIJI

Izražamo naše ogorčenje

Izredno prizadeti smo bili ob zadnjih dogodkih v Avstriji, ki namenoma in z določenimi cilji krši 7. člen državne pogodbe.

Ze leta in leta si naša država prizadeva, da bi normalizirala odnose z Avstrijo, da bi država, ki hoče z besedami dokazati svojo demokratičnost in nevtralnost to potrdila tudi z dejanji. Sporna vprašanja, ki izvirajo prek nekdanje avstroogrške monarhije in prek II. svetovne vojne, ko so Hitlerjeve horde želele po kratkem postopku opraviti z južnoslovansko nacijo, pa žal z avstrijske strani nismo nikoli dočakali, da bi v praksi uresničili svojo dobro voljo in obveze, ostalo je le pri besedah. V trenutku, ko hoče sosednja Avstrija rešiti vprašanje narodnih manjšin, doživljamo težke trenutke: načrtno so se lotili asimilacije narodnih manjšin in dokazali, da ne moremo verjeti niti sedanji demokratični vladi. Novo sprejeti zakoni o narodnih manjšinah in njenem preštevanju, razstreljevanje spomenikov partizanov na avstrijskem Koroškem, onemogočanje vpisa v slovenske šole, avstrijsko nemško praznovanje 1000-letnice Koroške, zadnji dogodki v Škocjanu in Sinči vasi, ko so avstrijski varnostni organi s fašističnimi metodami skušali ustrahovati koroške Slovence in jim s fizično prisilo viliti strahospoštovanje do velikega nemštva in večinskega naroda v Avstriji, pa jasno dokazujejo, da je avstrijska vlada v celoti kapitulirala pred neonacionalističnimi silami, ki so nosilec nam vsem prav dobro znane krute ideologije.

Zato smo se delavci Aera zbrali in javno protestirali 1. septembra 1976. leta in poslali Ambasadi republike Avstrije v Beogradu naslednje protestno pismo:

Prosimo, da obvestite svojo vlado in vašega predsednika, da so delovni ljudje tovarne AERO Celje, danes na protestnem zboru najostreje zahtevali, da spoštujete državno pogodbo, ki ste jo podpisali in uresničite obveze, ki izvirajo iz Temeljne listine OZN o človekovih pravicah tudi za naši narodnostni manjšini, ki živita v vaši državi, prav tako kot ste to terjali za vašo narodnostno manjšino v sosednji Italiji.

Pripravljenost, ki jo je pokazala naša država do reševanja vseh odprtih vprašanj, prizadevanja našega predsednika Tita za mir in sodelovanje med narodi, naj bodo tudi vodilo za vašo državo, da boste čimprej tudi v praksi uresničili enakost za vse državljane, tudi za koroške Slovence in gradiščanske Hrvate.

Prepričani smo, da to lahko storite ob podpori svobodoljubnih, naprednih in demokratičnih sil vašega delavstva, v katerega imamo polno internacionalno zapanje.

Uresničitev vaših besed v dejanja pa je možna z realizacijo državne pogodbe, predvsem še člena 7 in preklicom sprejetih zakonov o narodnostnih manjšinah in njenem preštevanju, ki onemogočata normalen razvoj in napredek manjšine. Prav tako pa ste dolžni pred svojim delavskim razredom in napredno svetovno javnostjo onemogočiti delovanje mračnjaških neonacionalističnih sil, ki se trudijo uničiti naš življenj. Zadnji dogodki in nečloveški postopki vaše policije kažejo, da se z nezmanjšano močjo vrsti nasilje nad našim življenjem, ki ga prav tako kot tudi preštevanje, odločno odklanjamo.

Zavedamo se da je resnično svobodna in demokratična le tista skupnost, ki je zagotovila vsem svojim članom enake pravice.

V Medvodah zopet proizvodnja papirja

Začetki papirništva v dolini Sore segajo v drugo polovico 18. stoletja. Manjši papirni mlin je pričel delovati že leta 1750 v naselju Sv. Duh pri Škofji Loki. Po nekaterih podatkih pa naj bi prvi papirni mlin v Goričanah pričel obratovati 1763. leta. Vsekakor pa je tu v začetku 19. stoletja uspešno deloval papirni mlin, ki ga je osnoval Werner Grundner in je kmalu postal manufaktura. V letu 1852 je v njem izdelalo 16 delavcev 2264 rizmov papirja za vreče, pivnike in ovoje, 500 rizmov pisemskega papirja in 50 centov lepenke. Ta obrat je postal tretja strojna papirnica na Slovenskem v letu 1865. Obrat je leta 1868 kupil Fidelis Terpinč, ki je pred tem v letih 1861—1863 nakupil tudi zemljišče na levem in desnem bregu Save v Medvodah. Po nakupu papirnice v Goričanah je postavil jez na Savi ter zgradil na Verju in v Medvodah ter v Goričanah brusilnice lesa za proizvodnjo lesovine in s tem utemeljil tri naše najstarejše tovrstne obrate. Ze leta 1870 so proizvedli okoli 430 ton le-

bini za pogon. Ko je 1880 požar poškodoval brusilnico na levem bregu Save, so jo takoj obnovili in spomladi 1889 vgradili novo turbino, ki je pogajala manjši obrat za proizvodnjo papirja. Po dvajsetih letih obratovanja je papirnica na Verju z brusilnico leta 1910 pogorela in ju niso več obnovili. Potrebo po lesovini sta namreč pokrivala obrata na desnem bregu Save v Medvodah in v Goričanah. Povečani tovarni papirja in lepenke v Goričanah je bila leta 1890 dozidana še tovarna celuloze.

Po razpadu Avstro-Ogrske monarhije in nastanku nove države Jugoslavije so obrati družbe Leykam-Josefsthal v Vevčah — Goričanah — Medvodah prešli v roke novoustanovljene delniške družbe »Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode« v Ljubljani, v katerih je bila Ljubljanska kreditna banka kot glavni delničar. Po končani prvi svetovni vojni je bilo povpraševanje po papirju v Jugoslaviji zelo veliko. Zato je delniška družba posvetila vso skrb obnovi obratov. Poleg ob-

Novo papirnico je otvoril upokojeni strojevodja papirnega stroja in jo predal strojevodji novega papirnega stroja

sovine, ki so jo v Avstriji med prvimi proizvajalci papirja uporabljali kot porsurovino v proizvodnji papirja in lepenke. S tem je Fidelis Terpinč postavil temelje velepodjetju Vevče — Goričane — Medvode. Terpinčeva družba je delovala v letih 1842 do leta 1870, ko ni več vzdržala konkurence z graško papirniško družbo Leykam-Josefsthal, ki je odkupila njene obrate in gospodarila na Slovenskem vse do leta 1920. Novi lastniki so načrtno širili in modernizirali proizvodne obrate na Vevčah, v Medvodah in Goričanah. Tako so obnovili in povečali tudi brusilnico na desnem bregu Save v Medvodah, ki ga je delno porušila visoka voda leta 1878 in vanjo vgradili 2 tur-

novitve treh papirnih strojev v Vevčah in četrtega v Goričanah, je družba želela čimprej usposobiti proizvodnjo celuloze, ker je morala celulozo in lesovino uvažati, medtem ko je proizvodnja v Goričanah stala od 1914. leta. Razen Drvarja je bila to tudi edina tovarna celuloze v novi državi. Zamisel družbe je bila, naj se iz Vevče — Goričan — Medvod ustvari kombinat za proizvodnjo papirja, ki naj bi bil sposoben povečati proizvodnjo in konkurirati tuji industriji papirja ne samo doma, temveč tudi na tujih tržiščih. Zato je družba pristopila k organizaciji trgovske mreže, predvsem pa k modernizaciji obratov in k izgradnji industrijskih tirov (Nadaljevanje na 8. strani)

DIREKTORJEVA BESEDA

Ob dnevu, ko proslavljamo 30. obletnico dela naše delovne organizacije v socialistični Jugoslaviji, smo lahko nadvse ponosni, saj se je v tem času naš kolektiv strmo vzpenjal. Rezultati, ki so bili doseženi v tem času, kažejo na veliko zmagoto delavca-samoupravljalca. Letos se bomo približali številki 2000 zaposlenih, celotni dohodek vseh naših TOZD se bo povzpela na 100 milijard starih dinarjev. Že samo ti dve številki nam povesta veliko. Če pa k temu pristojimo še zelo uspešne integracijske povezave, ki smo jih realizirali v zadnjih nekaj letih in s tem ustvarili zaokroženo reprodukcijsko celoto, ki v svojem obsegu pokriva proizvodnjo od lesa, pa vse do visokozahtevnih kompjuterskih obrazcev, smo s prehajenjem potjo lahko še bolj zadovoljni. Veliki investicijski napor, ki smo jih v zadnjem času vlagali v naši delovni organizaciji, nam še ne dajejo vseh efektov, zato lahko pričakujemo, da ko odpravimo prehodne težave, ki se porajajo ob vsaki tako veliki investiciji, se bo ekonomski položaj v našem kolektivu še poboljšal.

Seveda pa za tako hiter razvoj kot ga je doživljal naš kolektiv, prinaša za sabo tudi določene težave. Prvo je, da se ob tako pomembni obletnici zavedamo tudi njih. V čem so te naše težave. Dolgo časa že iščemo

zdravilo za naše notranje odnose, za katere ugotavljamo, da niso na takem nivoju, kot bi lahko bili. Moramo priznati, da v tem pogledu nismo najbolj uspešni. Verjetno je, da nam velikokrat manjka korajže, da bi si iz oči v oči povedali vse tisto, kar nas tišči. Bojimo se zamere. Toda zavedati se moramo, da je naš kolektiv postal tako velik, da si ne moremo privoščiti niti malih napak, kaj šele velikih. Zato moramo biti dojemljivi za zdravo in tovariško kritiko, ne glede iz katere strani prihaja. To ni samo naša pravica, ampak je tudi dolžnost, da napake, ki jih opazimo, tudi z vso zavzetostjo odpravljamo. Gotovo je, da del problemov, ki so pri nas, povzročajo obstoječa organizacija, ki se ni vzporedno razvijala, kot se je razvijala naše podjetje. V času, od kar smo se amandmansko organizirali, smo si nabrali veliko izkušenj, te izkušnje moramo sedaj porabiti zato, da vzpostavimo nove, kvalitetnejše odnose med nami, ki bodo tudi pričali o veličini našega delovnega kolektiva.

S tem, kar smo dosegli, pa še ni zaključen razvoj AERA. Pred nami so še velike naloge, ki jih moramo realizirati. Realizacija AC projekta bo samo še okrepila našo pozicijo na jugoslovanskem trgu, še več, s tem želimo še ojačati prisotnost Aera na mednarodnem trgu, kjer so naši proizvodi dokaj dobro poznani. Seveda pa s tem še nismo storili vsega, zatem je na vrsti nova tiskarna, razširitev TOZD Kemija Sempeter in še veliko drugih po vrednosti manj zahtevnih investicij, vendar pa zelo pomembnih v smislu dopolnjevanja našega obstoječega proizvodnega programa.

Skratka, čakajo nas še velike in pomembne naloge, zato je prav, da strnemo vse razpoložljive sile in jih usmerimo v skupni cilj, iz katerega bo izšel AERO še večji, še lepši in v katerem se bo počutil sleherni član kolektiva, kot da je to njegov drugi dom.

SPOMINI našega delavca

Ker je ta številka našega AERA jubilejna in bi jo želeli posvetiti 30-letnici obstoja podjetja, smo sklenili, da bomo obiskali nekaj ljudi, ki poznajo AERO od vsega začetka, ki so delali v AERU že, ko je bil še podružnica tvrdke PERSIL-BRAUNS, ki je nastala že pred vojno.

Eden izmed teh je tov. Martin Cokan, ki se je zaposlil v AERU že leta 1936, preživel pri tvrdki Persil-Brauns tudi časa, ko so se ločili in nato del obdobja med vojno, ko je bil zaprt in kasneje v partizanih. Veliko stvari pozna tov. Cokan in rad je spregovoril o njih:

»Izučil sem se za pasarja. Tega poklica sedaj ni več. Takrat pa smo izdelovali pred-

mete za cerkveno uporabo, jih srebrili in zlatili, srebrili in zlatili pa smo tudi jedilni pribor. Delal pa sem tudi v Metki v barvariji.«

Tako je bilo pred in med vojno. Kaj pa po vojni?

»No, po vojni smo začeli delati v starih obratih, v Kocenovih, kjer smo delali že pred njo. Del prostorov je bilo porušeni, zato smo morali za-

četi obnavljati. Bila pa so ta leta izredno težavna. Strojev ni bilo, kar smo »podedovali« starih. Surovin ni bilo, vsega je primanjkovalo. To je trajalo vse do leta 1950. Potem se je obrnilo malo na bolje. Država si je opomogla, obnovili smo jo. No, medtem sem še postal mojster in to je bilo kar iznenada. Učil sem se ob delu in se ob delu spoprijemal z vsemi težavami.«

Tov. Cokan se še dobro spominja zgodovinskega dohodka, ko smo uvedli pri nas samoupravljanje. Sam je povedal o tem naslednje:

»Jaz sem bil v tistem času ravno na orožnih vajah. Slišal sem nekaj o uvedbi samoupravljanja, da bomo tudi delavci odločali o tem, kako bo gospodarila tovarna. Malo čudno se nam je zdelo. Delavec, pa bo odločal o trgovinski politiki, o gospodarjenju... 9. septembra 1950. leta smo imeli nato 1. sejo poslovnega odbora, nato pa smo na 1. seji delavskega sveta še prejeli zlati ključ in s tem svečano odprli pot samoupravljanju. Začelo se je, čeprav je bilo še vse v povojih. Nam, delavcem je bilo to izredno težko. Praktično ničesar nismo vedeli, vendar pa smo z različnimi tečaji in predavanji, zlasti s komercialnega področja, veliko pridobili. Delo je oživelo in tako so bile včasih diskusije prav ostre.«

1. januarja 1976 se je tovariš Martin Cokan upokojil.

»Delo je ob koncu postalo zame sila težavno. Doživel in videl sem veliko sprememb. Od delavnic, ki so bile temačne in neprostorne, smo prišli v svetle prostore. Žal pa mi je za nečem. Po vojni smo živeli kot družina, bilo nas je malo, štiridest, kasneje stovajset. Sedaj pa poznam le še malo

ljudi. Porazgubili smo se. Redno prebiram vaš časopis, drugih stikov pa z Aerom nimam več. Kadar me povabijo na proslavo, raje ne grem. Malce prehrupno je zame. Jesti in piti pa tako ne smem preveč, ker nisem več tako trdnega zdravja!«

Nekaj o našem izvozu

V okviru komercialnega sektorja že več let dela izvozni oddelek. Z organiziranim nastopanjem na zunanem trgu smo pričeli v letu 1972. Pred tem smo že nekaj izvažali, vendar ne v tako velikem obsegu kot po letu 1972. V tem letu smo sklenili prve izvozne posle z madžarskimi kupci, hkrati pa smo pričeli intenzivneje delati na tem, da bi Aero prodrli s svojimi proizvodi tudi na druga tržišča, predvsem v vzhodnoevropske države. S svojimi prizadevanji smo dosegli, da je bil izvoz v letu 1972 že večji od milijon dolarjev, kar je bilo v tem obdobju nedvomno zelo velik uspeh za kolektiv AERA. Po tem letu pa je izvoz nezadržno rasel. Prizadevanja, da bi prodrli na tržišča vzhodnoevropskih držav so obrodila sadove. V letu 1973 smo izvozili za milijon in šeststo tisoč (1.600.000) dolarjev, v letu 1974 že za dva milijona dvesto tisoč dolarjev (2.200.000), rekordni izvoz pa je bil dosežen v lanskem, 1975. letu, ko smo izvozili že za več kot tri milijone (3.000.000) dolarjev najrazličnejših proizvodov. Če pregledamo, kateri proizvodi našega proizvodnega programa so najbolj pogosto zastopani, lahko ugotovimo, da smo izvažali vse vrste pisarniškega materiala, šolskih pripomočkov, lepilne trakove, samolepilne etikete, proizvode

oziroma papirje za kopiranje in v zadnjem času tudi neskončne obrazce.

Kot smo omenili, smo pričeli izvažati v vzhodnoevropske države. S tem smo si pridobili precej izkušenj za nastopanje na zunanem trgu, tako da smo v letu 1974 že pričeli izvažati tudi v zahodnoevropske države. Prva večja pošiljka je bila odpremljena na italijansko tržišče, kamor smo poslali šolske pripomočke. Kmalu nato pa so se začeli sklepati izvozni posli s kupci v Švici, Avstriji in ZR Nemčiji. To pa je bilo tudi obdobje, ko smo pričeli zelo intenzivno delati na tem, da bi čimprej in čimobsežneje nastopili na tržišču držav Bližnjega Vzhoda. V skladu z jugoslovansko politiko, ki podpira in spodbuja sodelovanje z nevrščenimi državami, oziroma deželami v razvoju, si je tudi naš kolektiv začel utirati pot do potrošnikov, ki živijo v teh državah.

Vemo, da je Jugoslavija pobudnik nevrščenosti in prav zato smo Jugoslavlani prvi dolžni dokazati, da je sodelovanje nevrščenih držav nujno tudi na gospodarskem področju in ne samo na političnem. Na to nas vedno znova opozarja tudi tovariš Tito; ker so nevrščene države skoraj vse tudi dežele v razvoju, pa

(Nadaljevanje na 10. strani)

DOBRO UPRAVLJANJE PODJETJA JE NAPREDEK PODJETJA

VELI ČAST
IN DOHVAJET

"DELO
NAJBO
MERILO...!!"

V Medvodah zopet proizvodnja papirja

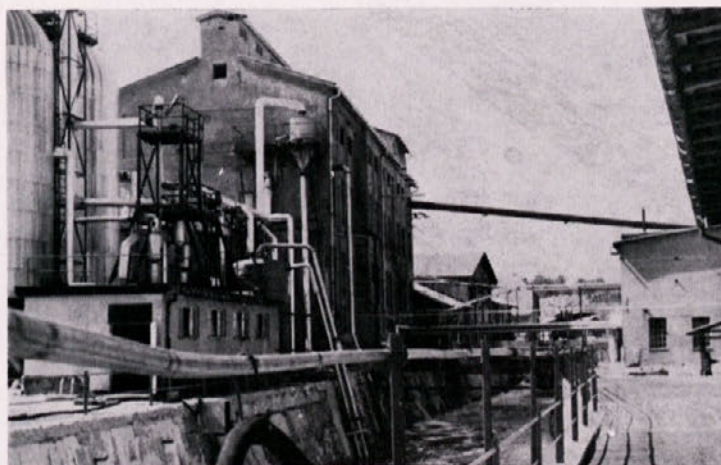
(Nadaljevanje s 14. strani)
ter elektrifikaciji. V Goričanah je bil zgrajen industrijski tir leta 1922. Po letu 1924, ko je bila zaključena obnovitev obratov, je delniška družba posvetila skrb postopnemu napredovanju in izpopolnjevanju. Pri tem so razvoj zavirale tudi prirodne nesreče: tovarno v Goričanah je septembra 1926 preplavila narasla Sora, Sava pa je v istem letu poškodovala jez v Medvodah. Zaradi porasta svetovne proizvodnje papirja in padca cen papirja ter porasta cen surovinam je delniška družba morala še bolj modernizirati obrate in zmanjšati proizvodne stroške.

Med drugim so tudi v Goričanah spustili v pogon nove parne kotle januarja 1930, ki so obratovali vse do izgradnje nove energetike v letošnjem letu. Interesi družbe so leta 1929 v Goričanah narekovali ustavitve obratovanja stare brusilnice, ker je bilo določeno, da se Goričane specializirajo za proizvodnjo celuloze. Po desetletnem konjunktornem obdobju po prvi svetovni vojni je sledilo obdobje gospodarske krize, ki je trajalo vse do leta 1938. Proizvodnja je začela padati v vseh obratih družbe. Zaradi koncentracije celotne proizvodnje papirja so delničarji ustavili obratovanje četrtega papirnega stroja (stroj G) v Goričanah septembra 1931. Ponovno je proizvodnja papirja v Goričanah stekla letos, ko je pričel z obratovanjem nov papirni stroj v mesecu aprilu. V zvezi z ukinitvijo proizvodnje papirja je bilo precej delavcev odpuščenih in se je njihovo število od 220 zmanjšalo na 146. Čeprav so imele Združene papirnice od vseh domačih tovarn najstarejše stroje in visoke proizvodne stroške, so vzdržale konkurenco zaradi cenene pogonske sile in suroyin, zlasti lastne celuloze. Gospodarska kriza je spodbudila družbo k novim modernizacijam obratov. Poleg modernizacije papirnih strojev in uvedbe električnega pogona je v sklop teh ukrepov prišla tudi ukinitve zastarele brusilnice v Medvodah na desnem bregu Save. Načrtov za zgraditev moderne hidrocentrale na Savi v Medvodah pa družba ni uspela uresničiti. Ravno tako pa je II. svetovna vojna preprečila realizacijo načrtov o zgraditvi nove tovarne celuloze v Vevčah ter postopno ukinitve goričanskega obrata. Opustitev medvoške in goričanske brusilnice in goričanske papirnice ter zamišljena nova tovarna celuloze v Vevčah je bila postopna in načrtna izpeljava politike družbe v »koncentraciji obratov« v Vevčah. Med okupacijo pa so v Goričanah gospodarili nemški kapitalisti.

Po osvoboditvi je tovarna v Goričanah postala splošna

družbena lastnina in do 27. oktobra 1947 poslovala samostojno, nato pa se združila z Vevčami v eno podjetje »Papirnica in tovarna celuloze Vevče — Goričane«. Leta 1950 se je temu podjetju priključila z odločbo vlade LRS še »Tovarna tanina Goričane-Medvode«. Z uvedbo samoupravljanja pa sta iz tega podjetja nastali dve podjetji: Papirnica Vevče in Tovarna celuloze in pinotana Goričane, ki se je pozneje preimenovala v Celuloza Medvode in poslovala kot samostojno podjetje do leta 1962. V tem obdobju je bila izvršena mehanizacija lesnega prostora, ureditev internega transporta, zgrajena je bila nova pripravljalnica lesa in postavljen IV. modernejši stoječi kuhalnik poleg treh obstoječih zastarelih rotacijskih kuhalnikov celuloze.

Tovarna je v letu 1959 izdelala investicijski program re-

Pogled na kuharico celuloze. V ospredju levo je regeneracija SO₂ plina in toplote

konstrukcije in povečanja proizvodnje celuloze ter postavitev papirnega stroja. Program je predvideval povečanje proizvodnje celuloze na 24.000 ton beljene sulfite celuloze in 6.000 ton težko propustnih papirjev. S strani pristojnih republiških organov je bila navedena investicija odobrena. Sredstva za I. fazo I. etape pa je odobrila Jugoslovanska investicijska banka. V okviru tega programa je prišlo le do realizacije 1. faze I. etape. Zgrajen je bil nov obrat za pripravo kisline, nova sortacija in belilnica. Izgradnja teh oddelkov pa pomeni le sanacijo tovarne, ne pa bistvenega povečanja proizvodnih kapacitet.

Ker tovarna sama ni zmogla realizirati teh investicij in v želji, da bi se realiziral celotni program investicij, je prišlo v letu 1962 do ponovne integracije s papirnico Vevče. Cilj združitve je bil izgradnja celulozne tovarne v Medvodah s pogojem, da se papirni stroj za težko propustne papirje postavi v Vevčah in ne v Medvodah, ustrezno temu pa se povečajo kapacitete celulozne tovarne. V naslednjih letih integracije je bila v Medvodah programirana izgradnja celu-

lozne tovarne s kapaciteto 48.000 ton beljene sulfite celuloze in 7.000 ton polceluloze. Pozneje se je ta program korigiral na 75.000 ton celuloze, beljenje iglavcev in listavcev po magnetnem postopku in 18.000 ton polceluloze.

Vse do leta 1970 v skupnem podjetju ni prišlo do realizacije izgradnje celulozne tovarne v Medvodah. Edina večja investicija je bila rekonstrukcija obrata pinotana, ki ga je izvedla tovarna celuloze sama z lastnimi sredstvi in krediti Privredne banke v Beogradu.

Ker v skupnem podjetju (Združene papirnice Ljubljana) ni bilo dovolj sredstev, niti posluha za izgradnjo tovarne celuloze, je vodstvo tovarne v Medvodah skušalo pritegniti k sodelovanju še ostale papirnice in inozemske partnerje. Tovarna se je kot samostojna organizacija — pravna oseba v letu 1969 dogovarjala

rešitve razvoja podjetja. Organi upravljanja so se odločili, da se sanirajo obstoječe kapacitete za proizvodnjo celuloze ter da se tovarna preusmeri v finalizacijo.

Zaradi preusmeritve v finalizacijo je tovarna iskala partnerja, ki bi bil pripravljen sodelovati v realizaciji te usmeritve. Tak interes je pokazalo podjetje Aero, kemična in grafična industrija, Celje, ki je ravno tako iskala ustreznega partnerja za proizvodnjo papirja za potrebe vseh obratov Aera. Zelo hitro so bili ugotovljeni skupni interesi in integracija maja 1973 je bila le prvi korak k njihovi uresnitvi. Tako je prišlo do tesne vertikalne povezave in integracije med surovinsko bazo in predelovalno industrijo. Prva naloga, ki jo je sprejel kolektiv Aera, postavitev papirnega stroja z energetiko je bila realizirana aprila letos s pričetkom obratovanja novega papirnega stroja z energetiko v Medvodah.

Izgradnja papirnega stroja naj sodobnejše konstrukcije z delovno hitrostjo 400 m/min. in široino traku 375 cm za izdelavo najbolj kvalitetnih brezlesnih papirjev kot so AC papir, heliografski papir, papir za neskončne obrazce itd. z letno kapaciteto 20.000 ton ter z izgradnjo tovarne za proizvodnjo 40 ton pare na uro in 6,4 megawatt turbine z generatorjem pomeni le prvo fazo razvojnega programa Aera. V drugi fazi sledi investicija za postavitev obrata AC papirjev v TOZD Kemija Celje.

Za Aero pomeni lastna proizvodnja papirja bistveno tehnološko in ekonomsko izpopolnitev ter solidno osnovo za hitrejši tehnološki in tržni razvoj.

Vse TOZD Aera so se zaradi tega zavestno odločile za združevanje sredstev pri izgradnji papirnega stroja z energetiko v Medvodah in sprejeli tako orientacijo razvoja celotne delovne organizacije.

V srednjeročnem programu v letih 1976—1980 pa je predvidena rekonstrukcija proizvodnje celuloze od dosedanjih 18.000 ton beljene sulfite celuloze iglavcev na 40.000 ton letne kapacitete s tem, da se predvideva 50 % proizvodnje iglavcev in 50 % proizvodnje listavcev.

Zaradi takšne situacije nadaljnega razvoja tovarne je velikega pomena povezava AERA v SOZD — Združena gorenjska lesna gospodarstva »GLG Bled«. S to povezavo Aera s surovinsko bazo se je še bolj poglobila vertikalna integracija od najosnovnejše surovine do končnih izdelkov.

Nekoč zastarela tovarna v Goričanah obsojena na počasno hiranje ter propad je doživela v zadnjih letih preporod. Ustvarjeni so bili novi trdni temelji za njen obstoj in nadaljnji razvoj. Dne 16. 9. 1950 ni bila zaman vzdana spominska plošča z geslom Marksa, Engelsa, Lenina »Tovarne delavcem«. Jože Lejko

PREDSTAVLJAMO VAM

V Aeru je že od vsega začetka kemična industrija ena izmed osnovnih panog proizvodnje. Kemija pa je v današnjem svetu znanost, ki se zelo hitro razvija in temu se je potrebno stalno prilagajati. Temu se prilagajajo tudi poklici. Zato vam danes ne bomo predstavili enotnega poklica naših delavcev, ampak poklic, za katerega se usposablja naša delavci, ki so zaposleni na različnih delovnih mestih. Aero je namreč skupaj s Cinkarno organiziral dveletno šolo, ki bo dala poklic kemijski procesničar. Obiskovalci te šole pa bodo lahko delali kot kvalificirani delavci v kemični industriji. Skupno obiskuje to šolo trinštirideset delavcev iz Aera in Cinkarne. Obiskali smo nekaj delavcev v naši tovarni in jih malo povprašali o tem.

CVETKA AJDNIK

Sem sušilec, drobilec in oblikovalec akvarel gumbov. To je zelo naporno delo, stalen prah, huda vročina, kontrolir-

ratí moram štiri stroje. Tako sem se odločila za šolo, postala bom kemijski procesničar, delo bo bolj plačano in mogoče malo lažje. Mogoče bom potem lahko sestavljalca mas in tekočin, sestavljala bi za barve razna razredčila. Prvi letnik sem sedaj končala. Meni se zdi precej zahtevna šola. Imamo pa naslednje predmete: slovenski jezik, matematiko, kemijo, fiziko, strojeslovje, geografijo, samoupravljanje s temelji marksizma. Kljub temu da dobim študijski dopust, je vsaj zame to precej naporno.

ERIKA REGORŠEK

Sem na delovnem mestu strojnega polnilca tub. Ker pa nimam nobenega poklica, sem se odločila za to šolo. To je dveletna šola, potem bom imela priznano kvalifikacijo in naziv — kemijski procesničar. Ugodnost imam ob študiju, ker mi ga tovarna plača, dobim pa tudi študijski dopust, kadar ga potrebujem. Ko bom šolo kon-

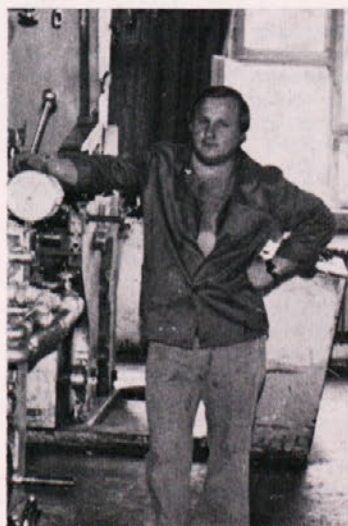
čala, bo moje delo vsekakor odgovornejše, zato pa malo bolj plačano. Vendar pa je s tem, ko hodim v šolo, nastalo tudi nekaj težav. Šola je do-

kaj zahtevna, tu je še dom, družina, delo. Tako, da je kar naporno. Vendar ne bom ostala le pri tem. Malo obvladam nemščino, pa bi se še rada izpopolnila v tem jeziku, tudi kakšen strojepisni tečaj bi rada naredila. Upam, da mi bo uspelo.

SLAVKO SOTOŠEK

Sedaj opravljam delo impregnatorja. Tiskam različne papirje — rubin, opal, etiflat, indigo, print — enostransko. Sedem let že opravljam to delo. Bil sem že vpisan v tiskarsko šolo. Vendar tedaj nisem zmogel. Varstva za otroka nismo imeli, zato ni bilo časa za šolo. Sedaj imam vse to urejeno. Želel sem si pridobiti poklic, možnost je bila in tako sem se vpisal v šolo. Zaenkrat še ne vem, kakšno delo bom opravljal, ko bom šolo končal. Mislim, da bi morali že sedaj malo misliti na to, da bi nam našli ustrezno delovno mesto, kajti škoda bi bilo, če bi končal šolo, pa ne bi delal tisto, kar se bom naučil. Tu je le dve leti zahtevnega šolanja. V

prihodnosti bo zgrajen obrat AC papirjev, pa bi se mogoče tam našlo kaj primerne za nas.

Naš intervju

Trideset in še več let so že v podjetju. Trideset let že delajo in živijo z Aerom in s Cetisom, sedaj TOZD Grafika. Kdo so to? Milan BAJAGIČ, Rudolf FERME, Stane KITAK, Frančiška KOLAR, Marija KOROŠAK, Anica JAGER, Stane LOVRENČIČ, Ljudmila MALGAJ, Marija MIRNIK, Marija PARADIŽ, Jožica POSINEK, Klara SENIČAR, Ivanka SKALIČ, Ivanka STIPLOVŠEK in Klara ŽNIDER. Trideset let je vsekakor dolga doba, nekaterim je to tudi prvo in zadnje delovno mesto. Stopili smo k članicam našega kolektiva, ki so prav v Aeru samem zaposlene že 30 let. To so:

ANICA JAGER, zaposlena je v operativni pripravi dela, TOZD Kemija Celje

V Aero sem prišla 15. januarja 1946. leta. Tedaj sem delala v oddelku barv. To je bilo takrat še v Kocenovi ulici, kjer nas je bilo zaposlenih štirideset. Bila sem v laboratoriju pomožna delavka. Nato sem opravila v Ljubljani normirski tečaj in postala normirka (še vedno v Kocenovi ulici). Nato sem vodila materialno kartoteko, potem pa sem prišla v operativno pripravo dela, kjer sem še danes. Težko je bilo v začetku. Sami smo si še kurili, sekati smo si morali drva. Obnavljati je bilo treba, sredstev ni bilo. Pa smo se tu-

di znašli. Kar kinodvorano smo si naredili z udarniški urami, pobirali smo vstopnino in si tako zaslužili denar. Takrat smo imeli še deljen delovni čas. Od 7. do 12. in od 14. do 16. ure. Pa še tedenske plače smo prejimali. Tedaj smo bili srečni, če smo dobili delo, jaz sem pričela delati s šestnajstimi leti. Sedaj je vse boljše. Boljše skrbijo za nas, prehrano imamo urejeno, žal pa sedaj ni več takšne discipline, kakor je bila včasih.

IVANKA STIPLOVŠEK, grafični delavec v kartonaži TOZD Grafika

V Aeru sem se zaposlila že 15. januarja 1941. leta. Stara sem bila petnajst let. Končala sem šolo, doma nas je bilo veliko, pa je bilo kar prav, če sem prinesla kakšen dinar. Delati sem začela pri barvah. Polnila sem vrečke. Takrat smo še vse delali na roke, stoji pri mizi. To je bilo še v Kocenovi. Med vojno smo doživeli tudi nekaj bombnih napadov. Sama tovarna (v Kocenovi) pa ni bila dosti porušena. Mnogo let je že preteklo, človek marsikaj pozabi. Spomnim pa se začetkov samoupravljanja. Sestali smo se na dvorišču, tovariš Cokan je potem, kot prvi predsednik delavske-

ga sveta prejel zlati ključ. Ko smo bili že združeni z Etolom, smo polnili majhne stekleničke, pa bronzo smo delali. Včasih je bilo tudi težko. Ko so gradili tu na Ipavčevi in ni bilo strehe, je tudi deževalo in snežilo na nas. Tekoče vode ni bilo, umivali smo se kar v vedrih. Sedaj je vse drugače.

Delala sem v različnih oddelkih, kjer so me potrebovali. Bila pa sem mlada, sprejela sem vse, kakor je bilo, nikdar nisem pomislila, da bi šla drugam. Pa tudi navadila sem se, težko bi sprejela okolje. Kar hudo mi je, če pomislim, da bom morala v pokoj. Še bi delala, uredila bi si stanovanje, hčerko še moram h kruhu spraviti. Toda če bo potrebno, bom prepustila mesto komu izmed mladih.

IVANKA SKALIČ, delavka v obratu matric, TOZD Šempeter

Ne, jaz pa nisem začela prav v Aeru. Delala sem v tekstilni tovarni, bila sem vdevalka niti. Leta 1961 smo prišli k Aeru, pa nam sedaj kar štejejo kot da smo ves čas pri Aeru. Da odkrito povem, smo si kar oddahnili, ko smo se združili. Delat smo šli za čas, ko so obrate v Šempetru obnavljali, v Celje. Najprej smo tu v Šempetru delali črnilo, akvarel barve, impregnirali matrice, potem pa je že tako bila kmalu zgrajena selotejp hala. Sedaj delam, kjer me pač potrebujejo. Rada poprimem za delo, dobro se razumem tukaj. Sedaj so tudi prostori boljši. Zelo sem zadovoljna, ne bi še rada pustila dela. Delala sem tudi kot član delavskega sveta, bila sem predsednik sindikata in tedaj smo veliko naredili s prostovoljnimi delom. Sedaj so prostori svetlejši, po celi tovarni imamo asfalt. Veliko je že narejenega, pa tudi število delavcev se je zelo povečalo. Ob združitvi nas je bilo le 30, sedaj pa nas je že nad dvesto.

Šport in rekreacija

Na osnovi dosedanjega dela in podatkov o udeležbi naših članov na tekmovanjih in TRIM akcijah je jasno, da se člani naše delovne organizacije premalo ukvarjajo s športno-rekreativno dejavnostjo. Kljub temu da kot delovna organizacija dosegamo solidne rezultate v občinskem merilu, imamo svoj kegljaški klub in planinsko društvo, vse to ni dovolj za masovni razvoj dnevne in tedenske športno-rekreativne dejavnosti za naše delavce, ki bi se naj redno ali občasno ukvarjali z določeno športno aktivnostjo, ki je interesantna za vsakega posameznika.

Na TRIM tekmovanjih, ki so organizirana prek ZTKO Celje, so prijavljene vedno tri naše ekipe, ki naj bi zastopale vsaka svojo TOZD. Vendar na žalost opažamo, da je v TOZD Kemija Celje vse premalo tistih, ki bi skrbeli za svojo telesno kondicijo, za renome svoje TOZD in nenazadnje tudi za svoj lasten hobi.

Na osnovi teh ugotovitev je bilo nujno nekaj ukreniti. Organizirali smo odbor za rekreacijo na nivoju OZD, v katerem so vključeni predstavniki vseh TOZD in DSSS. Namen in naloga tega odbora je spodbuditi in pospešiti interes za določene športne aktivnosti med člani naše delovne organizacije, skrbeti za spontano vključevanje posameznikov v rekreativne skupine...

Odbor je sprejel program športne rekreacije do konca leta 1976. Ta zajema interna tekmovanja v malem nogometu, odbojki, košarki, namiznem tenisu, šahu in kegljanju. To bo tekmovanje med TOZD, imenovano »za znak AERA«. Zmagovalna TOZD prejme prehodni znak, ki zapade v trajno last šele po treh zaporednih skupnih zmagah. Na razpise, ki bodo pred vsakim tek-

movanjem, se lahko prijavi več ekip iz ene TOZD, za plama TOZD pa šteje najbolje uvrščena ekipa.

Poleg tega je bil sprejet predlog, da se organizira rekreacijska telovadba. To bo organizirana vadba v pravem rekreativnem smislu, s poudarkom na razgibanju telesa in dobrim segrevanjem mišic pred igrami z žogo, družabnimi igrami, telovadbo na orodju...

Člani odbora naj bi bili tudi v nekem smislu vodje ekip, ki se prijavijo na tekmovanje, pobudniki za udeležbo na TRIM akcijah in podobno.

Govora je bilo tudi o delu za leto 1977, v katerem je predvidena organizacija telovadbe na delovnih mestih. Pomembna je za tiste, ki delajo na stacionarnih delovnih mestih in menim, da jo pozna vsakdo ter gleda nanjo s preventivne strani.

Organizirali bomo TRIM akcije, ki bodo namenjene le našim delavcem. Akcije ne bodo le enkrat na leto, ampak se bodo vrstile tako, kot bo zanje prikazan določen interes. Tisti, ki se udeležijo TRIM akcije kolesarjenja enkrat na leto, še zdaleč ne morejo govoriti o športno-rekreativni aktivnosti, kajti smoter kacije ni človeka pritegniti le enkrat letno na kolesarjenje, ampak mu zbuditi interes za rekreativno dejavnost.

Upam, da je v grobem nakazano delo na področju športne rekreacije v bodoče. Odbor, ki bo v veliko pomoč pri organizaciji tekmovanj in obveščanju, čaka mnogo dela, predvsem pa apeliramo na vas, člane kolektiva, da v akcijah in na tekmovanjih sodelujete in s tem pripomorete h kvaliteti, množičnosti in prijetnem vzdušju tekmovanj.

Brilej Zvone

Nekaj o planinskem društvu Aero

Planinstvo je ena izmed najbolj primernih oblik zdravega športa, v katerem lahko vsak človek najde svoje mesto za oddih in rekreativno dejavnost.

Naše planinsko delovanje sega že 16 let nazaj. Pomaga pa članom kolektiva, da se udeležujejo v tem zdravem in plemenitem športu. Tu si človek krepki telo in utrjuje se tovarištvu, nabiramo si novih moči v čistem gorskem okolju za nove podvige v zaprašenih dolini, za delo v ropotu sodobne mehanizacije in motorizacije. Zato lahko planinci z našo veliko vero lepote narave, v večini in nespremenljive gore, s tovarištvom v gorah in z množico privrženecv mnogo prispevamo k temu, da bi živeli z vsemi narodi v sožitju in tako življenje, ki si ga želimo. Za te naloge bi bila prav

posebno poklicana mladina, ki bi naprej živela za naše plemenite cilje.

V letu 1963 smo si z veliko željo utrli pot v naše planinske sekcije, ki je takrat štela enainpetdeset članov. Število članstva je iz leta v leto stalno naraščalo. Med našimi planinci imamo sedemindeset transverzalcov, od teh je okoli dvajset že prehodilo slovensko transverzalo, štirje od njih že dvakrat, eden pa celo trikrat.

Od vsega začetka pa do danes smo vsako leto organizirali po deset izletov v naše gore in to v Savinjske in v Julijske Alpe. Število udeležencev na teh izletih je bilo različno. Včasih večje, drugič manjše.

Izvedli smo tudi večdnevni izlet v inozemstvo in to v smeri: Avstrija — Veliki Klek (Grossglockner), Švica — Jungfrauoch, Češka — Visoke Ta-

tre in nazadnje Švica — Zermat, Francija — Chamoni — Aiguille du Midi.

V letu 1973 si je sekcija zadala nalogo, da izvede pohod »sto Aerovcev« na Triglav, kar nam je tudi uspelo. Število udeležencev je bilo 120.

Potovanja v inozemstvo in pohode v naše gore smo v glavnem financirali z lastnimi sredstvi članov, delno z dotacijo podjetja — sindikata. Pri našem odseku smo ustanovili blagajno vzajemne pomoči, pri kateri člani mesečno odvajajo del svojih osebnih dohodkov. Sredstva potem porabijo za izlete, potovanja ali za svoj redni letni dopust.

Za desetletno delovanje v sami sekciji je planinska sekcija Aero podelila osemindvajsetim članom diplome za njihovo neomajno sodelovanje. Planinska zveza je podelila štiri značke članom za dolgoletno in požrtvovalno delo v

sami sekciji in to: bronasto značko Blažu Črepinšku, srebrno Maji Muzga, Alfonzu Srebotu, Avgustu Orlu in zlatu Ferdu Zerdonerju.

Zbirali smo tudi slikovni material v naše planinske albume, ki prikazujejo prizore z naših pohodov v gore. Vse skozi smo krepili tovariško zavest v kolektivu ter vzbujali ljubezen do naših gora in planin.

Vse te uspehe in napredek pa je pripisati zdravemu in krepkemu kolektivu, ki mu ni bilo žal sredstev za zdravo rekreativno dejavnost. Zato upamo, da bodo naši samoupravni organi in uprava podjetja tudi naprej izdatno podpirali našo planinsko dejavnost. S tem, da smo postali samostojno Planinsko društvo AERO, želimo, da bi našo začrtano pot uspešno nadaljevali, da bi ljubezen do naših planin in gora nikoli ne zamrla v našem kolektivu AERA. Avgust Orel

VABILO!

Ob 30. obletnici AERA in njegovega socialističnega ustvarjanja ter ob 50. obletnici naše proizvodnje, vabimo vse člane kolektiva Aero, vse naše upokojeince in študente, da se v čimvečjem številu udeležijo proslave, ki bo v hali pod Golovcem, 6. novembra 1976. ob 13. uri. Le s svojo prisotnostjo boste lahko dokazali našo enotnost in voljo do ustvarjanja in dela v Aeru in tako čim bolj množično počastili ta jubilej naše delovne organizacije.

Pripravljalni odbor

NEKAJ O NAŠEM IZVOZU

(Nadaljevanje s 5. strani)

ima naša industrija veliko možnosti ponuditi svoje proizvode na njihovem trgu, saj same po večini nimajo podobnih industrij kot so naše.

Aero je že zgodaj začel prek svojega izvoznega oddelka izvažati pisarniški material in kmalu nato tudi ostale izdelke našega proizvodnega programa na tržišče Libije in Libanona (še pred vojno). Vendar so se že pri prvih pošiljkah izvoženega blaga pojavile težave. Težko je bilo predvsem to, da so v posameznih državah različne zahteve in želje v zvezi z embalažo. Potrebno se je bilo prilagajati specifičnim posameznega trga. Med te specifičnosti sodijo poleg posebne načina embaliranja tudi dimenzije posameznih proizvodov, ki so izven evropskih standardov. Te težave smo zadovoljivo rešili v sodelovanju z našimi strokovnjaki na posameznih področjih. Danes izvažamo naše proizvode v: Libijo, Kuvait, Saudsko Arabijo, Jemen, Iran in Bangladeš. Izvažamo kompletan proizvodni program. Zanimivo je, da so omenjene države zelo veliki interesenti za naš AMOR papir in v zadnjem času tudi za neskončne obrazce. Na tem področju so pričeli uvajati najrazličnejše sisteme

za obdelavo podatkov, tako da računamo s tem, da bo povpraševanje po neskončnih obrazcih vedno večje.

V letošnjem letu so v izvoznem oddelku ponudili naše proizvode tudi v Iran in Irak. Pričakujemo, da se bodo v najkrajšem času začeli sklepati izvozni posli tudi za ti dve državi.

Bistveno se bo povečal izvoz (vrednostno in količinsko) v prihodnjem letu, ko bo na razpolago več kvalitete papirja iz TOZD v Medvodah. Trenutno so zaključeni posli o izvozu v Egipt in Senegal. Vendar v izvoznem oddelku menijo, da bodo z intenzivno obdelavo tržišč držav v razvoju lahko izvozili še več naših proizvodov. Še večje možnosti za izvoz pa bodo, ko bo končana investicija v AC proizvodnjo, saj bodo na razpolago večje količine samokopirnega papirja, ki je brez dvoma zelo zanimiv proizvod tudi za tamkajšnjega potrošnika.

Za konec bi še navedli seznam držav, v katere smo dosedaj izvažali naše proizvode, v izvoznem oddelku pa si bodo prizadevali, da bo seznam z vsakim letom precej daljši.

Izvažamo v naslednje države: Poljsko, Madžarsko, ČSSR, ZSSR, Bolgarijo, Romunijo, Albanijo, Libijo, Grčijo, Italijo, Švedsko, Avstrijo, ZR Nemčijo, Švico, Kuvait, S. Arabijo, Jemen, Iran, Bangladeš.

Tonček

»Kdaj vendar pride?« je vedno znova spraševal France ženo, ki je vsa zmedena tekala iz sobe v kuhinjo in spet nazaj.

»Vsak hip bi morala biti tul« mu je odgovorila in se samo za hip ustavila med vrati.

— Kdo ve kolikič je potegnil uro iz žepka in pogledal, koliko kaže. Tako težko je pričakoval Ano in njenega Tončka. Stiri leta ima, a ga še ni videl, čeprav je njegov vnuk. Pravzaprav bi lahko sedel na vlak in se odpeljal k njima. Pa ni hotel. Bil je preveč trmast. Hotel je, da se bo uklonila ona, Ana in da ga bo prosila odpuščanja. Za kaj? Za to, ker je bila neznansko krivična. To ji je tudi pisal. Ne samo enkrat. Bila je krivična do njega in do Marte. Mislila je, da jo bosta obsojala in ji delala scene, ker je rodila Tončka ne da bi se poročila. Pravzaprav se ni mogla, tisti njen lepotec jo je pustil. Prav je bilo tako. Takšen cepec je že ne bi mogel osrečiti. Smešno, zakaj tako misli o tem človeku, saj ga sploh ne pozna? Ni vedel, kakšen je, ni poznal njegove podobe, sploh ne ve, kdo je. Res nima pravice tako misliti o njem. Pa kljub vsemu misli...

Nebo je bilo prepredeno z oblaki. Črni deževni oblaki so bili to in čisto na koncu doline, tam skoraj nad planinami, ki so se slikale v ozadju, je videl rdečkasto nebo, ki je kljub večeru prehajalo v modrino in se bohotalo v prečudoviti krasi. Ljubil je ta pogled. Vedno znova ga je ganil skoraj do solz. Pomislil je, da je silno srečen človek, ker sme gledati to prečudovito lepoto in jo dojemati in občudovati.

Spet je pogledal dol na ulico. Po njej so hiteli ljudje z dežniki, vendar tistega, ki ga je tako nestrpno čakal, ni bilo. — Prišla bo! — si je rekel. »Obljubila je in Ana vedno izpolni obljubo.« Gledal je čudne oblike, ki so jih risali oblaki in v duši mu je bilo tako kot, da mu je dvajset let in gre na sestanek s svojo Marto. Toplo mu je bilo pri srcu, bil je srečen. Nenadoma se je zbal, da morda ni Tonček zbolel. Če je bolan potem ne bosta mogla priti. Vendar to ne sme biti. Ne sme zboleti prav zdaj, danes. Ves dan je nosil takšno veselje v sebi, da se je za trenutek zbal za svoje zdravje.

V sobo je prišla spet Marta. Ves dan je imela pordela lica. Bila je lepa. Tudi njo je navdajala takšna sreča kot nje-ga. Vedel je to ne da bi jo vprašal. Po tolikih letih skupnega življenja je to lahko vedel brez vprašanja.

Spet se je zazrl skozi okno. Gledal je na ulico in skoraj pobožno upal, da bo vendarle zagledal njo — Ano. Tedaj se je pred hišo ustavil taksij. Iz avta je stopila mlada žena. Bila je visoka, ne preveč vitka vendar lepa. Vsaj njemu se je zdelo tako. Takoj za njo je iz avta skočil deček. Ni mu mogel razložiti potez na obrazu. Vendar je ob pogledu nanj skoraj kriknil.

»Marta, Marta prišla sta, tukaj sta!« Stekel je proti vratom kot, da sploh nima revme in bolnega srca. Šele takrat se je zavedel, da nikakor ne moreta stati že pred vrati, saj morata še po stopnicah. Globoko je vzdihnil in se počasi vrnil v sobo. Sedel je, da bi se v teh nekaj trenutkih vsaj malo zbral in da njegove misli ne bi tako begale s predmeta na predmet, kot se mu je to dogajalo že ves dan. V tem trenutku, je bil nad vse miren in zadovoljen. Zadovoljstvo, ki ga je prevzemalo je bilo globoko, toplo in resnično zadovoljstvo človeka, ki je dočakal nekaj, kar je čakal dolgo časa. Vedel je, da je ta njuna Ana prav takšna kot je hotel, da bi bila. Ponosna, trmasta in pametna, čeprav ne zelo pametna, a predvsem delavna. Zato je bil tako zadovoljen. Ko je tako sedel in se naslajal s svojim zadovoljstvom, je pri vratih pozvonilo. Slišal je Marto, kako je hitela odpirat. Tudi sam je brž vstal. Zagle-dal ju je v predsobi, svojo hčer in vnučka, za hip se je zbal, da morda ne bo znal z malim prav ravnati, a takoj, ko je malček stopil proti njemu, je vedel, da je njegov strah povsem odveč. Mali ga je ogledoval s svojimi velikimi modrimi očmi, kot da preverja, ali je pravi ali ne, in hkrati razmišlja, ali naj spregovori z njim ali ne. Potem je rekel svoj »Dober dan!« kot da se že dolgo poznata in mu ponudil svojo ročico. France je bil zmeden. Še bolj pa je bil zmeden, ko ga je malček vprašal, če ga sme poljubiti. Sklonil se je k njemu in mali mu je ovil ročice okrog vratu ter rekel: »Vidiš, pa sva le dva moža v hiši!« S tem je hotel poudariti to, da nista takšna kot obe ženski, ki sta se objemali in jokali.

Dvignil je dečka k sebi, da bi si dobro ogledal njegov obrazek, njegove roke, njega vsega. Z drugo roko pa je pozdravljaval Ano. Nič se ni spremenilo na njej, samo bolj polna je postala, lepša se mu je zdela. Tistih nekaj korakov do sobe so govorili vsi vprek, kot na sejmu. Bilo jim je nekam čudno tuje pri duši, kajti dolgo se niso videli in nekaj tujega je prinesel čas v njihove kretnje, poglede, obraze in nasmehe.

Sem dolgo upal
na garsonjero malo,
in se bal
da le pri sanjah bo ostalo,
slovo sem upu
ko prišlo je spoznanje
in strahu dal
zdaj tare me kesanje!
Srce je prazno,
brezupen je moj žep
srečno ni
saj sanje so pustile me na rep,
nazaj si up
na garsonjero malo
in strah želi
da pri sanjah le ne bi ostalo!

H. M.

Ko so v sobi posedli vsak na svoje staro mesto, kot nekoč, ko so še živeli skupaj, je bilo vse naenkrat tako kot prej, pred leti. Samo Tončku je bilo vse novo, samo on je videl v vsaki stvari, pa naj je bila še tako stara — vsakdanja, novost. Begal je od enega do drugega, oči so mu žarele in pripovedoval je o vsem mogočem. Njegov svet je obsegal vrtec, dom in igračke ter prijatelje, ki so ga včasih razočarali ali pa je razočaral on njih. Tončkove igre in sanje niso poznale tegob, ki jih je nosila njegova mama in vsi odrasli, ki jih je poznal. To, da ni imel očka, ga ni posebej vznemirjalo ali prizadevalo, navajen je bil tega, da sta živela z mamo sama. Zelo se je veselil obiska pri dedu in babici ter nikakor ni mogel razumeti, zakaj nista z mamico prišla večkrat sem. Mamin izgovor, da ni bilo časa, ga ni zadovoljil. Vendar je bil veliko premajhen, da bi o tem lahko razmišljal in zadovoljen je bil, da je zdaj tu.

Marta si je kar naprej brisala oči in ni se mogla nagledati malčka, ki se ji je zdel najlepši od vseh otrok, kar jih je poznala. Zamerila je hčeri in možu, da sta jo prikrajšala za to srečo, da bi smela gledati svojega vnučka, kako se razvija iz dojenčka v pravega fanta. Vendar zdaj ne bo dovolila, da bi ji ga še vzela. Živela bo z njim in zanj, da se bo naučila sreče, na katero je morala tako dolgo čakati. Zato, ker je mislila na vse to in ker se je smela tu in tam dotakniti Tončka, si je morala kar naprej brisati oči.

Pogovarjali so se o majhnih skoraj nepomembnih stvareh, pri tem pa so vsi čakali na to, da bi kdo začel pogovor o tistem, na kar so mislili vsi. Po večerji so spravili Tončka v dedovo posteljo, kar se mu je zdelo zelo lepo, zato je tudi hitro zaspal.

Ko so zopet posedli v dnevni sobi, je Ana pričela razgovor brez ovinkov in olepšav.

(Nadaljevanje na naslednji strani)

Avtobiografija nekega gradiva

Ze takoj ob porodu sem močno kašjal. Kašjal in solze so mi silile v oči zaradi goste megle cigaretne dima v sejni sobi. Porojeval sem se nekaj mesecev in malo čez. Može, zaviti v gloriole cigaretne dima so mozgali, pisali, referirali, črtali, dopolnjevali, diskutirali, spreminjali, dodajali in odvezemali in tako končno zvarili študijsko gradivo. Koliko mnenj, stališč, nagibov, nazorov, hotenj in načelnosti je krojilo mojo usodo! Može so dan za dnem prihajali in sejali za sejno mizo, da so jim steklenice s kislavo vodo že kar poplesavale pred očmi. Toda končno je uspelo! Zdaj so bile na vrsti tipkarice. Tipkale so, da se je najkvalitetnejši lak kar luščil z nohtov. Pisalni stroji so drdrali zjutraj, dopoldne, popoldne in celo ponoči, ker jaz — gradivo — moram biti natipkano do takrat in takrat. Mora biti, sicer... In je bilo. Tudi žalostno in roteče cviljenje razmnoževalnega stroja ni nič pomagalo in mož, ki me je vpenjal v platnice, se je močno potil. Toda vsak je storil svoje in točno na določen datum in mesec dni sem bil nared, da stopim pred predstavniko samoupravljalcev in jim pokažem svoj novi obraz. Da, resnično mnogo truda so vložili vame.

Potem sem popotoval skozi dve ali tri tajništva in v kurirski torbi pod oznako »zelo nujno« že v nekaj dneh »prispele« do ene izmed mnogih oseb, katerim sem bil namenjen. Naslovljenec je pogledal ovojnico in s pripombo »že spet nekaj« na

trgal ovojnico le toliko, da je ugledal moj naslov. Nadalje odpiranje ovojnice je ponehalo in zasiljal sem odpiranje predala pisalne mize. »Tlesk« je reklo in znašel sem se v predalu. Še krepk sunek, predal se je zaprl in objela me je tema za vse večne čase. Tako torej Ves žalosten in razočaran sem ždel v predalu in nenehno je nad menoj divjala telefonska nevihta. Ko so se moje oči privadile na

temo, sem spoznal v predalu še več na pol odprtih ovojnic, v katerih so ječali moji predhodniki — razno razna gradiva, osnutki, predlogi. Kaj kmalu sem se potolažil, saj sem spoznal, da v predalu nisem sam. Na desetine nas je zbranih, koliko neki nas mora biti po vseh predalih vseh pisarn vseh delovnih skupnosti...?

Stane Lovrenčič

Sodobna prerokovanja

Prerokovanja so poleg one horizontalne obrti najstarejši poklic. Iz marsičesa si je človek razlagal bodočnost: iz leta ptič, iz drobovine ovac, kart, fižola, črne kave. Toda obstoječe osebna znamenja na človeškem telesu — tj. srbenje. To so sicer prastara tolmačenja, ki so v sedanji dobi dobila tudi povsem nove razlage. Oglejmo si jih.

Če te srbi nos — v družbi bodo napredovali vsi razen tebe,

če ti zvoni v levem ušesu — šef ti bo zapel »arijo«,

če ti zvoni v desnem ušesu — zvedel boš, da ti nekdo hodi v zelje,

če te srbe podplati — prijatelji te bodo zavrteli po precej neprijetni melodiji,

če te srbi leva roka — neplačani računi so na vidiku,

če te srbi desna roka — davkarija misli nate,

če te srbi levo oko — to je zaradi gledanja po najstnicah (kih),

če te srbi desno oko — to je posledica nudističnih plaž ali prividov,

če te srbita obe očesi hkrati — to je zaradi gledanja v nove cene,

če te srbi zadnjica — stolček se ti nekoliko maje,

če sta dva od teh pojavov hkrati — se pojdi umit.

Vsem novoporočencem!

Integracijska komisija za kompliciranje enostavnih definicij vam k vašemu dualistično-oralnemu kontraktu za združevanje življenjsko, individualnih, sociološko-bioloških, finančno-materialnih ter drugih emocionalno primarnih in sekundarnih adekvatno ustreznih kapacitet, s ciljem trajne integracije v družinsko celične baze ali kakor se v klasično-frazeološkem, zamotano kompliciranem izrazoslovju imenuje ženitev, iskreno čestita in polaga na srce geslo: POZD.

Ponižno
Opravljaj
Zakonske
Dolžnosti!

H. M.

»IN ENA SE TEBI JE...«

Postal boš tak fant,
da boš gore premikal.
Saj vedno si delu
v fabriki se 'zmikal.

Na novem ti mestu
več sreče želimo,
se staviš veselilo
s teboj veselimo.

Šel boš na občino,
to tvoja je zmagaja.
Tam težko je delo —
(bog naj ti pomaga).

Cicero

Tonček

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

»Vesta, nisem mogla priti prej. Morala sem si biti na jasnem, da vaju ne bom užalila, se pravi, da ne bom užalila vajinega gledanja na življenje in moralo in, da vidva ne bi užalila mene. Vsi smo takšni ljudje, da tega ne bi mogli prenesti. Nič zato, če so me žalili in ponižali tujci, — ne glejta tako, tudi danes se to često dogaja, vendar nikakor ne bi mogla prenesti tega, da bi me užalil kdo od vaju. Bala sem se priti. Moralo je preteči nekaj časa, precej časa, da smo se lahko vsi dodobra sprijaznili s položajem kakršen je, da smo vsi dodobra domislili vso stvar. Bala sem se priti, zato ker sem se borila za življenje, ne oziraje se na to, v kakšnih okoliščinah je raslo, vidva pa bi se morda samo za hip borila za moralne vrednote, katere sta prinesla s seboj v življenje še od staršev in njihovih staršev. Upam, da me razumeta. Strašno mi je žal, ker sem vaju prav zato, ker sem dvomila v vaju — žalila. Nisem hotela tega. Bila sem čustveno zbegana, bila sem ponižana, bila sem žaljena, bila sem sama. Vendar sem vse te težave prebrodila, ker sem vedela, da je bila vselej odkar obstoja življenje na zemlji največja in najčistejša resnica — boj za življenje.«

Marta in France sta se spogledala in naenkrat sta se zavedala, da mora za takšno iskrenost in jasnost človek nositi v sebi precej hrabrosti.

France se je presedel. Bolele so ga te besede, ki so bile tako neizprosno resnične, kajti vedel je, da je imela Ana prav. Morda bi jo v resnici žalil, takrat, nekoč, pred leti, kajti globoko v njem je še vedno domovala resnica o tem, da so moralne vrednote te vrste pomemben del življenja. Ko je pogledal Marto je vedel, da ona misli prav tako. Naenkrat je bil srečen, da je Ana ravnala tako kot je, čeprav je za hip

pomislil na to, da je to pravzaprav neke vrste strahopetnost. Gledal ji je v obraz. Njen obraz je bil miren, oči so živahno begale s predmeta na predmet, a na ustnicah ji je igral nasmeš.

France je stopil k oknu. Gledal je ven na mesto, ki je bilo osvetljeno z množico luči. Nebo je bilo še vedno oblačno, tam daleč ven iz mesta blizu gora pa se je še vedno risala modrina jasnega neba, na katerem so se bleščale zvezde.

Ana se je obrnila proti njemu: »Veš, toliko sem morala razmišljati. Toliko misli je telo v meni nedomišljenih. Morala sem potovati med njimi, da bi se spoznala, da bi spoznala svet okrog sebe. Medtem ko je raslo v meni življenje, razvijal se je nov človek, ki sem ga zaklenila v svoje telo, da bi ga poslala v ta naš svet, v življenje, ki se zdi meni tako lepo, bogato in pestro, sem razmišljala tudi o tem, da morda ta moj otrok nekje v dnu svojega srčeca ne bo srečen in zadovoljen zato, ker živi. Pomislila sem tudi na to, da sem samo človek, majhen drobec v vesolju, ki morda sploh nima pravice odločati o tako pomembni stvari kot je življenje nekega človeka. Vendar sem takoj nato pomislila na to, da če ga bom učila in naučila ljubiti življenje, ga živeti prav, tako da bo znal dojemati lepoto in bolečino, ki mu ju bo nosilo, potem sem se odločila prav. Torej je vse to v zvezi s Tončkom odvisno od mene.«

France jo je gledal. Naslanjal se je na okensko polico in se smehljaj. Kaj naj bi človek še pričakoval lepšega od življenja, kot je to, kar vidi in čuti danes.

Stopil je k njej in jo pogladil po obrazu. Poljubil jo je na čelo in ji hvaležno zasepetal: »Hvala, da si prišla, nečesa sem se naučil od tebe!«

Naenkrat so si bili spet blizu, tako kot nekoč, takrat pred leti. Besede so se prepletale v pogovoru, ki je bil pester in je zajemal vse mogoče zanimive stvari. France in Marta sta se srečna smejala. Pri njih doma je zopet lepo, sta mislila.

Dora Rovere

ZEMLJA, PLAMEN IN PUNTARSKA PEST

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

»Bratje, ves čas me obletava neka neprijetna — zoprna misel,« se oglasi Mandič. Nihče namreč ni omenil bližine Vojne krajine. Rad bi pokazal na nevarnost, ki nam preti s te strani. Takoj, ko bo grajska gospoda začutila, da ji gori pod nogami, bo klicala na pomoč vojsko in uskoke.« Stotnik in sel sta se ob teh besedah spogledala in v soju plamenic zaznala obraze, ki so vprašujoče zrlji v njiju.

»Več ljudi več ve in več vidi, zato se mi zdi nujno, da vam tudi to temno misel preženem. Sedaj, ko ste zaprisegli, vam zaupno polagam na dušo: Gregorič se pogaja z uskoki. Pogajanja potekajo v največji tajnosti. Jasno vam mora biti, bratje, tudi to,« nadaljuje sel, »da se grajska gosposka boji Turkov kot živega hudiča. Ti neverniki imajo v Vojni krajini nešteto svojih podreptikov, ki bi jim nemudoma sporočili o vsakem nenadnem premiku vojske. Na pol prazne trdnjave bi zgrmele v prah pod kopiti osmanske konjenice. Tega pa žlahtna gospoda, verjemite mi, ne bi tvegala.«

»Kaj pa, če med Turki in grajskimi obstoji tihi nepisani sporazum, da takrat, ko bo maloštevilna vojska čuvala trdnjave in ostroge v Vojni krajini, Turki niti z mezincem ne bodo mignili, čeprav bodo dobro vedeli, kaj se dogaja,« presenetni mlinarjeva hčer vse prisotne, posebno pa sla in stotnika, s svojim zvitim, nepričakovanim vprašanjem.

»Marjetka, kako ti je prišlo to na misel, si ne znam razlagati.«

»Oh, Karli, čudiš se; meni se pa zdi, da je to umazana godlja, prek katere se da videti. Pomisli na tiste orjaške trdnjave, ki so jih zgradili v Vojni krajini z našim trpljenjem, toda kljub temu pridejo Turki mirno mimo njih, se spletijo po naši mili deželi Kranjski, jo oropajo, požgejo, polovijo otroke in se vrnejo domov, ne da bi se jim skrivil las na pasji glavi.«

»Zdaj mi je pa jasno, kaj si mislila: jaz tebi — ti meni, pa sva bot! Res, lahko se zgodi, naj me sel prav razume, da takrat, ko se bo punt nabolj razplamtel, ne bi šli Turki nad utrdbe ampak bi udarili po puntarjih in bi s tem naredili medvedjo uslugo plemiški vojski; nekaj takega se je pripetilo na Koroškem, ko so Turki do nog poteptali kmečko puntarsko vojsko.«

Sla je presenetil ta obrat, v hipu pa se je zavedel, da v ljudeh ne sme biti trohice dvomov.

»Bratje!« je glas povzdignil sel, »popolnoma prav je, da načnemo vsako misel, ki se utrne, pa naj bo to v ženski ali moški glavi. Ilija Gregorič, ki je dolgo časa živel kot begunec med Turki in jih dobrodušno spoznal, je Matiji Gubcu razpredal na posvetu tole misel: »Punt naj bi se začel pozimi. Turki se podajajo na roparske pohode večinoma pozno poleti in na jesen se vračajo domov. Žre jih pa veriga trdnjav, ki jim raste pred nosom. Dobro se zavedajo, da bodo te trdnjave v doglednem času postale izhodišče pohodov plemiške vojske proti njim. Janičarji se urijo v naskakovanju utrdb. Takoj, ko bodo zavohali ugoden trenutek, jih ne bo ustavil niti sam vrag.«

»Kakor vidite, Turkov se nam ni treba bati. Tisto na Koroškem je bilo golo naključje, da so Turki naleteli na uporne kmete. Če si pridobimo uskoško konjenico, potem, bratje — zmagamo!«

Tišino noči so prekinjali zamolkli koraki razhajajočih se puntarjev in škripanje mlinskega kolesa.

Bojan je nekaj časa mirno ždel ob nekem deblu in vlekel na ušesa vse mogoče glasove. Pomislil je že, da je napak storil, ko se je spravil v reber nad vasjo. Prisluhnil je ostreje. Ni ga varalo uho: nekdo je jezdil skozi vas. Požene se na konja ter previdno prekorači grmičasto reber, poraslo z redkim drevjem. Na travniku se spusti v rahel drnec. Oddahne se, ko vidi, da je jezdeca prehitel. Konja priveže za drevo, si poišče primerno mesto in kot ris čaka na svoj plen. Topot kopit postaja vse glasnejši, srce mu razbija, čuti, kako mu je napeta vsaka mišica. Obrisi konja in jezdeca so vse bolj razločni. Se hip — pa bo tu. Bojanu se zdi, da ga bo razneslo. Ročaj bodala postaja vlažen, dlani se mu potijo. Skok! in trdo je pristal na konju. Bliskovito je zgrabil jezdeca za usta in mu nastavil bodalo na grlo.

»Samo črhni kaj, pa ne boš več teptal božje zemlje!« Krepkeje je pritisnil bodalo na grlo in mu v istem hipu odpel meč ter ga spustil na tla. Pod ogrinjalom mu je otipal handžar in ga z nervozno kretnjo odvrnil.

»Poženi konja par korakov naprej! Tako, sedaj pa dol!«

Pritisnil ga je ob usek kolovoza in strupeno siknil: »Čuj, ti plemeniti grajski lopov, kaj pa stikaš ponoči za našimi dekleti; nas ste že do kosti oglodali, sedaj se vam je pa še zahotel naših deklet, to si se prekleto zmotil — v napačno vas si prišel sline cedit.«

»Pri priči me izpusti in vrni orožje! Na napačna vrata si navalil; sem sel viteza Rastislava in uskoškega stotnika Kneževiča.«

»Kaj klobasaš? Kakšen sel? Zavedaj se, da si v mojih šapah in da se me ne boš odkrižal s takšnimi trapastimi izgovori. Zini žel!«

»Izza pasu si mi potegnil handžar, čez sedlo leži okrvavljen plašč, to oboje je bilo last turškega poveljnika Mehmed-age. Prihajam iz bitke. Ker pa je bil moj konj utrujen, sem ga med potjo zamenjal. Oskrbnik pristave in njegovi hlapci so podivjali od veselja, ko so zvedeli, zakaj je bil konj tako zdelan. Pogled na okrvavljen plašč Mehmed-age pa je tem divjakom izbil iz glave še zadnjo trohico razsodnosti. Hudiči trapasti so mi požrli ravno toliko dragocenega časa, da me sedaj daviš kot kakšnega rokovnjača. Ali ti ni to dovolj? Potiplji še plašč, da se ti bodo razkadali poslednji dvomi!«

Bojanove roke so rahlo popustile. Neznanečev utrujeni obraz je potrjeval pravkar izrečene besede.

»Komu greš poročat?«

»Podpolkovniku Tomislavu Kraljiču.«

»Kje se nahaja vojska in ujetniki?«

MALI

(Se nadaljuje)

OGLAS V ČASOPISU »NAŠ AERO« — ZANESLJIV USPEH

Iščete zadovoljstvo pri delu?

Našli ga boste, če uporabite mikroskop naše firme VIDI-GA!

*

Trpite zaradi nespečnosti?

Priporočamo vam nekaj daljših disertacij o dvigu storilnosti; po potrebi dodajte še nekaj kapljic delovne discipline.

*

Potrebujete obutev, ki vam zagotavlja varnost?

Neslišna in prožna hoja mimo vratarja ob vsakem času le v naših čevljih TIHO-HOD!

*

Vsi poznamo geslo: Na cesti nisi sam.

Velja pa si zapomniti:
Na dvorišču obrata Cetus nisi sam.
Mimogrede te lahko nasadi na prednje kolo kakšen vročekrven mopedist ali kolesar ...

*

Ker je moje dvokolo na servisu, za ta čas prodam najboljšemu ponudniku prostor za parkiranje kolesa. Prostor je udoben, lociran med zaboji in paletami in je pod napuščem. Ponudbe pod šifro:

Vsi na kolo, a prostora ne bo!

*

ZAHVALA

Tovariš Radimel Frajcajt je doprinesel k stabilizaciji s tem, da se ni udeležil prostovoljnega dela. Hvala!

Stane Lovrenčič

— Halo, tovariš nabavni naj pride takoj sem! Brez tridelnega razdelilnika sploh ne moremo delati!

AVTORITETA

Na oglas v časopisu se javi nadebudnež z dvomljivo kvalifikacijo.

Kadrovik: »Tovariš kandidat, vaša kvalifikacija precej šepa. Ker boste imeli delo z ljudmi, me zanima, če imate kaj avtoritete.«

Kandidat: »Kar se pa avtoritete tiče, tovariš kadrovski, bova pa kar med štirimi očmi uredila. Jaz imam rit in teto, vi mi pa boste dali avto.«

ROTiČEK poezije

Ne bom odrekla
ti poljuba,
če boš prišel
k meni kdaj,
bom postala tvoja ljuba,
rosna — nežna,
kakor cvet.

Videl me boš
le v pomladi,
ker boš čutil prav tako,
kot ljudje,
ki imajo radi,
matere in pa zemljo.

Ne bom odrekla
ti poljuba,
če boš prišel
k meni v vas,
bom postala tvoja ljuba,
ne bo ti žal
za tisti čas.

Ali bi morala
se odločiti tako,
da bi življenje tvoje
v sebi zatajila,
da bi te med
mrtve duše skrila,
da nihče ne bi izvedel
da si bila?

Ali bi morala
se odločiti tako,
da ne bi ti življenja darovala,
da rajši sama bi ostala,
samotno bi krstarila
čez to zemljo.

Ne vem, če mi boš kdaj
hvaležna za življenje,
a to je največ,
kar sem ti mogla dati
in srečna sem,
da sem postala mati.

Bodi dober kot kruh,
kot polje, ki ljubi,
pa boš gotovo kdaj,
jutri moj ljubi.

Stisni mi roko,
kot drug,
stisni mi dlan,
kot nekdo,
ki mi bo rekel nekaj,
kar bo zame lepo.

Kako so počasne vse kretnje,
kako je čudno vse to,
a čutiš, da imaš zavetje,
in čutiš, da ti je lepo.

Lepo je, če daješ ljubezen,
lepo je, če ima te kdo rad,
še lepše bilo bi, če nekdo
bi dal ti ljubezni zaklad.

DORA ROVERE

— Dobro jutro! —
— Dobro jutro! —
— Tovariš vodja, prišel sem,
da dobim smernice za delo na
področju trimesečnega planira-
nja. —
— Prav, da si prišel! Sem te
hotel že poklicati. Zadeva je
res nujna, moralo bi biti že go-
tovo! Kar sedi, takoj se pome-
nival! Samo da vzamem v roke
rezultate prejšnjega obdobja... —

— Driiiiing! — je spet za-
cingljalo, toda vodja se ni dal
motiti. Potem je cingljalo še in
še. Vodja je nekaj zamomljal o
vsiljivosti tehnike in dvignil
slušalko. Onstran žice je nekdo
zatrjeval, da se je polomil nek-
akšen kolešček.

— Kako, da takega koleščka
nimamo med rezervnimi deli?...
A tako? ... Zaloge... hm...
Seveda, nekaj bo treba
ukreniti... Ne, mark pa ni-

— Halo, tam vodja? ... Tako,
zdaj bi se vendarle dokončno
zmenila! —

— Ah, ti si??? Odkod kličeš?
Iz svoje pisarne? Tak pridi ven-
dar sem, v mojo pisarno, zdaj
bova nemoten! —

— Ne, ne grem, to pa ne! Je
že skrajni čas, da se dogovo-
riva. Predobro vem, da se bo
pri tebi takoj spet oglašil tisti
pre... pre... presneti telefon.
Najbolje, da se kar zdajle, po

AMOR

Nesrečen vdovec in kup
otrok; obupana vdova in kup
otrok. Amorju se zasmilita
osamljeni srca in ju združi. Na-
stala je velika in srečna dru-
žina. V svoji dobrosrčnosti ji-
ma Amor podeli tudi v novem
zakonu lep kupček čednih otro-
čičev. Nekega dne nastane
strahovit direndaj v otroški so-
bi.

Mož: »Ženka, pojdi pogledat,
kaj se dogaja.«

Žena se čez hip vrne in od
začudenja komaj spravi iz se-
be: »Nezaslišano! Moji in tvoji
otroci mlajšo najine otroke.«

Komuniciranje z vodjo

Vodja je sedel za svojo pi-
salno mizo, odpiral predale in
prekladal njih vsebino sem ter
tja. Sredi tega početja je za-
zvnil telefon.

— Prosim? ... Ja, tu vodja...
ja... ja... hm... —

Minilo je kar precej časa, da
je vodja sploh prišel do besede.

Ko je sogovorniku onstran
žice povedati svoje, je odložil
slušalko in nadaljeval z iskan-
jem po predalih.

— Aha, je že tukaj! Takole,
pa poglejmo. — Prisedel je k
moji mizi in privzdignil platni-
ce uradnega poročila. Spet je
zavznil telefon.

— Halo, ... ja... a tako...
oh... (itd.). Nekaj je bilo nabo-
be, ker neki tovariš nekaj ni
napravil in je potem drugi po
svoje napravil; sicer pa o tem
nič ne vem. Vodja je nato po-
vedal še svoje, nakar sva nado-
daljevala, kjer sva bila prej.
Na začetku. Ponovno je pri-
vzdignil platnico in odprl usta,
ko je spet zavzvonilo. Vodji so
obrvi nalahno trznile, vendar
je segel po slušalki. Tokrat ni-
so dobavili nekega materiala.
Mislim, da je potem nekdo dru-
gi odšel po tisti material, ker
vodja je spet prisedel k moji
mizi.

— Ja, takole bomo napravili.
Najprej je treba... —

mam... tako, naj takoj gre...!
Kloc. —

Tudi po ta kolešček je odšel
verjetno nekdo drugi, ker vod-
ja se je spet prisedel k moji
mizi.

Ponovno je poiskal tisto pog-
lavje, ker medtem se je urad-
no poročilo kar samo od sebe
zaprlo. Komaj je vodji uspelo
povedati dva stavka, je — kaj
pa ste drugega mislili — spet
zavzvonil telefon. Tokrat že s ta-
ko zoprnim glasom, da je celo
mene streslo. Tako mi je nekdo
spet ugrabil vodjo za nadaljnjih
deset minut. In to se je nado-
ljevalo, vodja se je že nešteto-
krat presedel od moje k svoji
mizi in spet nazaj. Pretekla je
že poldruga ura, pa še nisva
sploh nič napredovala. Začutil
sem, kako se mi telefonska ner-
voza že vzpenja po hrbtenici.
Ko je vodja že sedemnajstič se-
gel po telefonski slušalki in ko
ga je sogovornik spet toliko
časa gnjavil z nekakšnimi tri-
dimenzionalnimi problemi, mi
je šinila v glavo odrešilna mi-
sel. Urno sem pobral svoje pa-
pirje in pisala in jo jadno po-
brisal v svojo pisarno. Ko sem
skozi priprta vrata slišal, da je
vodja pogovor končal, sem hitro
dvignil telefonsko slušalko
in ročno zavrtel številko nje-
govega telefona.

telefonu pomeniva, ker naju
nihče ne bo mogel prekinja-
ti! —

In sva se lepo pogovorila,
vse in o vsem potrebnem in ce-
lo jaz sem imel priložnost po-
stavljati svoja vprašanja. Toda
takoj, ko sva odložila slušalki,
je pri vodji spet pozvonilo.

Dobro sem zaprl vrata in se
lotil posla.

Stane Lovrenčič

ATRAKCIJA

Zgodnja ura — polmrak. Sre-
čata se grbasti Tine in na eno
oko slepi Bine. Prijazno se ogo-
vorita:

»Tine, kam pa jo mahaš na
vse zgodaj, pa še tako si nalo-
žen?«

»Hudirja, res je še zgodaj«,
zabruna Tine, »pri tebi so še
le eno okno odprli.«

AVANTURA

Ulica, jesenski dež prši, dva
tipa.

Prvi tip: »Kaj pa te vleče v
to veleblagovnico?«

Drugi tip: »Saj vidiš, kakšno
je vreme, plašč si grem kupit.«

Prvi tip: »Čuj, kolega, če te
ne ujamejo, bodi tako dober,
pa še meni kupi enega!«

ALKOHOL

Noč, gostilniško dvorišče,
pretep. Milica ohladi vroče be-
tice. Začne se česanje morale
in vesti.

Miličnik: »Da vas ni sram, da
se v vinjenem stanju lotite in
prepetete tako ubogo paro. Pog-
lejte se, kakšen hrust ste! Za
to boste krepko nadrajsali pri
sodniku.«

Pretepač: »Tovariš miličnik,
jaz sem pri tej stvari nedolžen
kot jutranja rosa. Ta vrag, ki
leži na tleh, je vsega kriv. Naj-
prej me je nesramno zmerjal,
ko mu pa tega ni bilo dovolj,
se je začel surovo zaletavati v
moje pesti.«

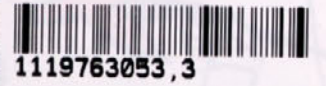
AKVARIJ

Poletna ploha, ulica polna ve-
likih luž. Jaka s težko glavo
kolovrti domov. Bojuje se za
ravnotežje, za stabilizacijo. Nič
ne pomaga, bitka je izgubljena,
vinček je zmagovalec. Jaka se-
di v luži in debelo gleda ribe
v akvariju. V glavi se mu ne-
kaj grozljivega mota — ves
prestrašen zavpije: »Tristo hu-
dičev! Utonil sem!«

30 let aera IN DRUGIH ŠTOSOV

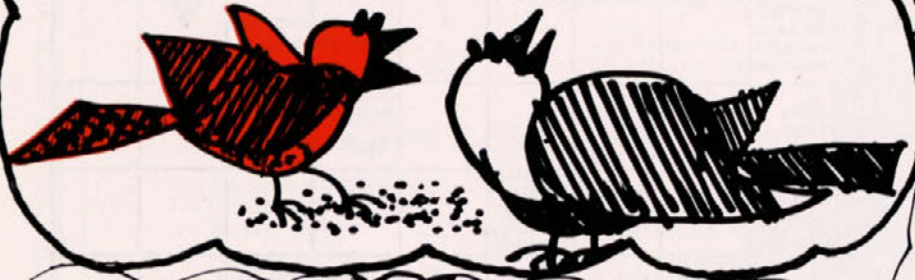
Celje - skladišče
D-Per

452/1976

COBISS

"KLJUB TEMU, DA SE JE V 30 LETIH V AERU IZMENJALO CEL KUP TIČEV, SE PA TISTI NA ZNAKU ŠE VEDNO KREPKO DRŽI NA SVOJEM STOLČKU!"

HA, HA, HA, ALI VEŠ, DA V AERU ŽE 30 LET IZDELUJEMO TUDI MICO."

HA, HA, HA, JA VEŠ, DA NE MORE TIČ BREZ MICE IN NE MICA BREZ TIČA!"

ZARADI NESKONČNEGA PRIPRAVLJANJA ANALITSKE OCENE NA NESKONČNIH OBRAZCIH, DOBIVAJO DELAVCI AERA VEDNO BOLJ NESKONČNE OBRAZE.

PA TUDI NESKONČNO POTRPLJENJE!!!

"HA, HA, HA, ŽE ZOPET SO GA NAFARBALI Z AERO BARVICAMI!"

"ŠPELA, A VEŠ, DA ŽE TRETJIČ PIŠE NEPREKLICNO ODPOVED!"
"JA ZAKAJ PA NE. DVAKRAT MU JE ŽE USPELO, DA SO MU POVEČALI PLAČO. MOGOČE MU BO SE V TRETJE!"

V AERU SE JE V 30 LETIH TOLIKO SPREMEMILO, DA ŠE SEDAJ NIMAMO NOVE TISKARNE!

PODROČJE KJER NAJ BI STALA NOVA TISKARNA

SLOVENSKI PREGOVOR PO AEROVSKO V TREH VARIANTAH:
VEČ ZNAŠ, VEČ VELJAŠ!

III. VEČ ZNAŠ, MANJ VELJAŠ!

II. MANJ ZNAŠ, VEČ VELJAŠ!

I. VEČ VELJAŠ, ČE MANJ ZNAŠ!

P.S. SNADI SE!

GRGGA

NAS AERO je glasilo Aera, kemične, grafične in papirne industrije Celje. Urejuje uredniški odbor: KITAK Stane, ROVERE Dora, DOVC Karmen, KORENT Janez, LEDNIK Marjan, MARVIN Karliota, BOZIC Rudi, DORNIK Karliota, ROBAS Cvetka in TAJHMAJSTER Marija. Glavni in odgovorni urednik MARULEC Marija. Uredila ZAVRSNIK Janja. Tiska: Tiskarna Aero za tiskarno: VRACUN Drago. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, št. 33-316/73, je NAS AERO oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.